

ЗАМОК

30 грудня 2025 року, № 19-24 (451-456)

Газета Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка

ДАЙДЖЕСТ – 2025

Завершився ще один рік, дарований нам із вами, усім нам і кожному із нас Господом і воїнами-захисниками України, які кожної миті, кожного дня, жертвуючи своїм життям, боронять Українську державу від російського агресора, захищають наше життя в нинішній день, щоб ми могли жити і творити і в день прийдешній. Саме завдяки їх звитяжному, жертвованому подвигу функціонують всі складові національного державного організму, всі системи суспільного життя, в тому числі система вищої освіти, невід'ємним складником якої виступає наш освітній заклад. Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка та Фаховий коледж виконували і виконують свої статутні функції з урахуванням реалій нинішнього дня. Пропонуваний дайджест конкретно засвідчує, чим жив наш ЗВО, його науково-педагогічний та студентський колективи упродовж року, що підійшов до свого календарного завершення.

Організаційно-методична робота

- Тижні факультетів
- Науково-методичні семінари:
 - «Інноваційні та традиційні технології навчання: математична модель»
 - «Сучасні освітні тенденції у вивченні біології та екології»
 - «Розвиток дошкільної освіти: досягнення, перспективи, психологічні виклики»
 - «Музей як засіб формування громадянської компетенції студентів»
 - «Електронний журнал як інструмент цифрового менеджменту освітнього процесу»
 - «Художнє мистецтво в розвитку особистості школяра та у профілактиці тривожності»
 - «Академічна доброчесність – основа відповідального навчання»
 - «Сучасні тенденції у вивченні мови і літератури: інтеграція традиційних і новітніх методик»
- Засідання Методичного об'єднання викладачів біології фахових коледжів Тернопільської області:
 - «Формування екологічної компетентності студентів на заняттях з природничих дисциплін»
- Форум стейкхолдерів «Формуємо майбутнє разом: якісна дошкільна і початкова освіта – інвестиції у майбутнє»
- Міжнародний день рідної мови
- Олімпіада з інформаційних технологій
- Зустріч із завідувачем відділу релігієзнавства Інституту філософії НАН України, професором О.Саганом
- Презентаційна зустріч із культурологом, автором книг із релігієзнавства Д.Таргонським

Наукові форуми

- Міжнародна науково-практична конференція «Упровадження сучасних технологій у процес підготовки фахівців дошкільної освіти»
- Всеукраїнські науково-практичні конференції:
 - «Актуальні проблеми технологічної та професійної освіти»
 - «Психолого-педагогічні проблеми особистості в умовах сучасних викликів»
 - «Улас Самчук – український Гомер ХХ століття»
 - «Медико-біологічні проблеми фізичного виховання різних груп населення»
 - «Litteris et Artibus: нові горизонти»
- XXI Звітна науково-практична конференція науковців академії та викладачів коледжу
- Студентські наукові конференції:
 - «Актуальні проблеми сьогодення – очима молоді»
 - «Universum: крок у майбутнє»
 - «Kremenets science: open air, або Наука в кросівках»
- Всеукраїнський круглий стіл «Музика в літургії»
- Екологічний круглий стіл «Догляд за рослинами: екологічні та безпекові аспекти»
- Кременецькі педагогічні читання з міжнародною участю

Наукові публікації

- Періодичні видання:
 - «Науковий вісник», випуск XX
 - «Педагогічні студії», випуск II
 - «Verba magistri», випуск VII
 - «Universum», випуск IV
- Навчальний підручник «Англійська мова для ветеранів війни та їх сімей» (колектив авторів)
- Навчальні посібники:
 - «Антологія літератури Польщі» (автор – Юрій Завадський)
 - «Історія органного виконавства» (автор – доцент Світлана Гуральна)
 - «Психологія управління: практикум» (автор – доцент Марія Боднар)
 - «Основи та методологія науково-педагогічних досліджень» (автор – професор Олександр Безносок)
- Монографії:
 - «Біологічна та соціальна адаптація» (професор Микола Ільєнко)
 - «Гамемна структура категорії неозначеності в українській мові» (співавтор – доцент Ірина Поляк)
- Англомовне видання збірника вибраних статей «Besser natural history studies» II Міжнародної наукової конференції «Бессерівські природознавчі студії»

Наукові ступені та вчені звання

Володимир Банах – науковий ступінь «доктор наук з фізичного виховання та спорту»
Андрій Заблоцький, Юлія Тимош, Ірина Поляк, Оксана Гурська, Ілона Михалюк – вчене звання «доцент»

Співпраця з науково-освітніми інституціями України

- Зустріч із науковцями кафедри технологічної та професійної освіти і декоративно-прикладного мистецтва Хмельницького національного університету
- Тематична зустріч із викладачами технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
- Інтерактивна онлайн-зустріч педагогічних працівників закладів освіти на тему «Сучасні вчителі – агенти змін»
- Підписання Меморандуму про співпрацю між Кременецькою гуманітарно-педагогічною академією імені Тараса Шевченка та Навчально-реабілітаційним закладом «Кам'янець-Подільський державний інститут»
- Круглий стіл «Інтернаціоналізація участі науково-педагогічних працівників у грантових програмах країн Європейського Союзу»
- Експертна дискусія «Розвал московської імперії та боротьба народів за свободу» (з участю Наукового центру «Українські студії стратегічних досліджень»)
- Майстер-клас «РобоСвіт: перше знайомство» (для учнів загальноосвітніх шкіл м.Кременця)
- Майстер-клас із гончарства (художньої обробки глини) – для учнів загальноосвітніх шкіл регіону

Зв'язки з науковими і культурно-освітніми інституціями зарубіжжя

- Реалізація Програми співпраці з Фондом РOKTA VITAE (Республіка Польща)
- Реалізація Програми співпраці з Університетом м. Вустер (Велика Британія)
- Завершення реалізації Проекту BOOST (Програма Європейського Союзу Еразмус+)
- Започаткування Проекту EduRob (Розвиток цифрової компетентності)
- Участь у Міжнародному мистецькому проєкті «Гармонія»
- Організація Міжнародного конкурсу художньої фотографії імені Генріка Германовича
- Участь у XXXII Зустрічі в рамках Міжнародного проєкту «Школа Відкритого Розуму»
- Участь у XXV українсько-польській зустрічі учасників «Діалогу двох культур» (Україна – Республіка Польща)

Культурно-мистецький сектор

- Урочистості з нагоди Шевченківських днів «Велич Кобзаря – сила Героїв»
- Літературно-мистецькі урочистості до ювілею Ліни Костенко
- Участь у Міжнародному фестивалі органної музики «Мир і Добро»
- Літературно-музичний марафон «Сторінками поетичної творчості Юліуша Словацького»
- Літературно-мистецькі заходи пам'яті Дмитра Павличка
- Інструментальний конкурс з виконання музичних етюдів
- Урочистості до 105-ї річниці з дня народження Ісаака Стерна
- День вишиванки – на підтримку Збройних Сил України
- День Європи – на підтримку Збройних Сил України
- Благодійний ярмарок на підтримку Збройних Сил України
- Благодійний ярмарок «Рука допомоги»
- Конкурс інструментального та вокального виконавства імені Михайла Вериківського
- Фотовиставка робіт і Конкурсу художньої фотографії імені Генріка Германовича

Студентське життя

- Зустріч з молодіжним делегатом України в ООН Миколою Попадюком
- Виставка студентських образотворчих робіт «Краса минулого та реалії сьогодення»
- Засідання історичного клубу «Десятий легіон» та гуртка «Українське слово»
- Конкурс-виставка 3D-моделей
- Еко-воркшоп «Надаємо речам нове життя»
- Участь у всеукраїнських олімпіадах і фахових тематичних конкурсах (нагороди – у 12 номінаціях)
- «Свято першокурсника» – посвята у студенти Академії та Фахового коледжу

На спортивній хвилі

- Традиційний щорічний конкурс спортивної гімнастики
- Спортивно-розважальне свято «Веселі старты» (з участю учнів міських загальноосвітніх шкіл)
- Спортивно-масові заходи до 220-річчя Волинської гімназії
- Урочистості та спортивні заходи до Дня фізичної культури та спорту
- Турнір з нагоди Міжнародного дня студентського спорту (в програмі – волейбол, теніс, фут зал)
- Десятий, ювілейний Кубок ректора з бочке

У ЦЬОМУ НОМЕРІ:

І Всеукраїнська науково-практична конференція «Психолого-педагогічні проблеми особистості в умовах сучасних викликів: теорія і практика».

6 ст.

В межах затверджених заходів з нагоди 220-ліття заснування Волинської гімназії у місті Кременець відбувся І Конкурс художньої фотографії імені Генріка Германовича.

12-13 ст.

У стінах Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка відбулося одне з найочікуваніших свят студентської осені — «Посвята у студенти».

18 ст.

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ – ПЕРСОНАЛІЗАЦІЯ

Анатолій БАГНЮК, головний редактор газети «Замок»

На засіданні спеціалізованої вченої ради Волинського національного університету імені Лесі Українки відбувся успішний захист дисертаційного дослідження «Теоретико-методичні засади персоналізації фізичного виховання здобувачів вищої освіти» на здобуття наукового ступеня доктора наук з фізичного виховання та спорту, підготовленого доцентом кафедри теорії та методики фізичного виховання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка, доцентом Володимиром Банахом. Дисертаційна робота була виконана в нашому закладі вищої освіти. Науковий консультант – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Геннадій Єдинак. Офіційними опонентами виступали доктор наук з фізичного виховання та спорту, завідувачка кафедри оздоровчо-рекреаційної рухової активності Національного університету фізичного виховання та спорту України, професор Олена Андрєєва; доктор педагогічних наук, академік НАПН України, професор кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка, професор Микола Носко; доктор біологічних наук, професор кафедри фізичної культури та базової загальноосвітньої підготовки Житомирського державного університету імені Івана Франка, професор Юрій Фурман.

Учасниками засідання спеціалізованої вченої ради було зазначено, що надзвичайна важливість надання фізичному вихованню персоналізованого характеру для досягнення успіху у вирішенні визначених суспільством завдань, недостатні теоретична і методична розробленість цієї наукової проблеми, а також нагальна потреба усунути наявні суперечності між завданнями та можливостями вирішення даної проблеми, підтверджують актуальність тематичної спрямованості дисертаційного дослідження. Цим була обумовлена мета дисертаційної роботи – науково обґрунтувати засади, розробити концепцію і структурно-функціональну модель персоналізації фізичного виховання здобувачів вищої освіти під час змішаного навчання та перевірити ефективність організаційно-методичного забезпечення їхньої реалізації. Тема дисертаційного дослідження була затверджена Вченою радою Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання нашої академії за напрямком «Шляхи оптимізації у фізичному вихованні та спорті в системі освіти» та плану науково-дослідної роботи наукової лабораторії «Гендерні профілактично-оздоровчі технології фізичного виховання та реабілітації» Кам'янець-Подільського Національного університету імені Івана Огієнка за темою «Програмування профілактично-оздоровчих і розвивальних технологій фізичної активності дітей та молоді». Роль нашого дисертанта щодо опрацювання цих тем полягала у вивченні стану вирішення досліджуваної проблеми на сучасному етапі, теоретичному обґрунтуванні змісту концепції, проектуванні її змісту та структурно-функціональної моделі персоналізації фізичного виховання здобувачів вищої освіти під час змішаного навчання, а також обґрунтуванні організаційно-методичного комплексу із забезпечення практичної реалізації цієї моделі в закладах вищої освіти.

Дисертаційна робота складається з анотації, змісту, вступу, шести розділів і висновків до кожного, а також загальних висновків, списку використаних джерел (604 позиції, з них 208 – іноземними мовами), додатків на 104 сторінках, 71 таблиці, 3 рисунків. Загальний обсяг дисертації – 637 сторінок, з яких 428 сторінок основного тексту. У «Вступі» обґрунтовано актуальність обраної теми, відзначено її зв'язок з науковими планами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методологію та методи дослідження, розкрито наукову новизну і практичне значення отри-

маних результатів, особистий внесок здобувача у спільних публікаціях, подано інформацію про апробацію результатів дослідження, про публікації за темою дисертації та про структуру й обсяг дисертаційної роботи. У своїх дисертаційних пошуках науковець розкриває «Теоретичні засади персоналізації фізичного виховання здобувачів вищої освіти», «Методи та організацію дослідження», «Рухові та психофізіологічні засади персоналізації фізичного виховання здобувачів вищої освіти», «Концептну та організаційно-методичну засади персоналізації фізичного виховання здобувачів вищої освіти», «Ефективність експериментальної розробки з персоналізації фізичного виховання здобувачів вищої освіти» та здійснює «Аналіз і узагальнення результатів дослідження».

Дисертант повідомляє: аналіз статистичних даних та інформація документальних джерел дозволяють зробити висновок, що основною причиною проблем, наявних у фізичному вихованні студентів вищих закладів освіти, виступає недостатня рухова активність, яка є основою фізичного розвитку молодшої людини і без якої неможливо досягти необхідних результатів як в забезпеченні здоров'я здобувачів освіти, так і в досягненні ними відповідних навчальних результатів. За наявними даними, у 85% студентів стан психічного здоров'я відмінний від належного; у соматичному здоров'ї відхилення мають 60–70% здобувачів; знижується загальна фізична працездатність студентів, особливо це стосується молодших курсів; послаблюються функціональні можливості серцево-судинної, м'язової та дихальної систем. Фахівці вважають: ситуація, що склалася, значною мірою зумовлена неадекватними, тобто, недостатніми обсягами рухової активності учасників освітнього процесу, що суттєво знижує мотивацію студентів до необхідних для здоров'я та продуктивної навчальної діяльності оздоровчих фізичних навантажень. Така проблема поглиблюється окремими соціальними факторами: зокрема, організація навчального процесу в період пандемії COVID-19 та в умовах російської агресії проти України вимушено здійснюється із застосуванням дистанційної та змішаної форм навчання.

За таких умов формується потреба та зароджується ідея щодо відходу від традиційної моделі реалізації фізичного виховання студентської молоді у напрямі запровадження інноваційних ідей, положень, технологій та методик, основою яких виступає сучасна парадигма особистості та компетентності, а це особливої актуальності надає науковому напрямку, що пов'язаний із персоналізацією освітнього процесу у закладах вищої освіти, отже, і фізичного виховання зокрема. Дисертант наголошує: на сучасному етапі розвитку такого наукового напрямку в його теоретичних і методичних засновках однією із визначальних виступає ідея про персональні освітні маршрути, за якою кожен здобувач вищої освіти навчається по-різному, що вимагає адаптувати освітній процес із фізичного виховання відповідно до його потреб. Для цього необхідно розробляти персональні плани занять, відстежувати прогрес студента в кожній визначеній компетентності, здійснювати персональний зворотній зв'язок у визначених змістом питаннях. Наголошується на важливості врахування особливостей індивідуального профілю особи в персоналізованому навчанні, що вимагає при визначенні індивідуальних особливостей студента відходити від частково вибіркового до інтегрованого сприйняття його особистості та комплексно враховувати такі особливості шляхом синтезу даних на основі певної, відповідним чином визначеної, базової ознаки. Підкреслюється, що особливо уваги заслуговують ознаки, які мають біологічну основу, а тому практично не змінюються тривалий час і, разом з тим, об'єктивно і конкретно відображають різні сторони діяльності людини.

Дисертаційне дослідження спрямоване на подолання низки суперечностей, що виникли між об'єктивною потребою суспільства в забезпеченні рухової активності молодих

людей та недостатньою розробленістю теоретичних і методичних засад персоналізації такої активності в закладах вищої освіти; між увагою науковців провідних країн світу до проблеми персоналізації фізичного виховання молоді та недостатністю дослідження цієї проблеми у відповідній вітчизняній теорії; між необхідністю впровадження в освітній процес персоналізованого фізичного виховання та відсутністю спеціальної концепції, моделі та дієвого організаційно-методичного педагогічного процесу. Саме важливість надання фізичному вихованню персоналізованого характеру, недостатня теоретична та методична розробленість цієї наукової проблеми, а також нагальна потреба усунути наявні суперечності зумовили вибір теми дисертаційного дослідження – «Теоретико-методичні засади персоналізації фізичного виховання здобувачів вищої освіти». Роль дисертанта полягає у вивченні стану вирішення досліджуваної проблеми на даний час, в теоретичному обґрунтуванні змісту концепції, проектуванні її змісту і структурно-функціональної моделі персоналізації фізичного виховання студентів в умовах змішаного навчання, а також обґрунтуванні організаційно-методичного комплексу із забезпечення практичної реалізації цієї моделі в закладах вищої освіти.

Дисертант поставив перед собою завдання узагальнити сучасні підходи до персоналізації фізичного виховання, для чого визначив сутність базових понять; встановити особливості вияву та зміни у функціональних, особистісних психологічних характеристиках, у фізичній підготовленості студентів протягом навчання у закладі вищої освіти; дослідити дієвість інтегративного підходу при врахуванні особливостей студентів у процесі фізичного виховання; розробити й обґрунтувати концепцію персоналізації фізичного виховання студентів вищого закладу освіти; спроектувати структурно-функціональну модель персоналізації фізичного виховання студентів при змішаному навчанні та обґрунтувати її компоненти; розробити й обґрунтувати організаційно-методичне забезпечення реалізації положень концепції та спроектованої моделі персоналізації фізичного виховання студентів; експериментально визначити ефективність розробленого організаційно-методичного забезпечення персоналізації фізичного виховання студентів при змішаному навчанні у закладах вищої освіти.

Такі завдання вимагали дослідити концептуальні положення, модель, організаційно-методичне забезпечення персоналізації фізичного виховання при змішаному навчанні у закладах вищої освіти, що здійснювалося із застосуванням відповідної методології дослідження, зокрема за допомогою конкретних наукових підходів: діалектичного, що передбачає використання законів, принципів, категорій діалектики, теоретичного моделювання, принципу розвитку і принципу взаємозв'язку; системного, який було використано при формуванні положень концепції персоналізації фізичного виховання здобувачів вищої освіти та при формуванні відповідної структурно-функціональної моделі; логіко-аналітичного, як провідного при опрацюванні емпіричних даних, що були отримані на констатувальному та формувальному етапах експериментальних досліджень. Науково-дослідний процес неможливий без використання адекватних методів на теоретичному і практичному рівнях дослідження: загальнонаукового (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, систематизація, теоретичне моделювання), практичного (педагогічне – спостереження, тестування, експеримент з метою ефективної організації дослідження на констатувальному і формувальному етапах); медико-біологічного (отримання даних про функціональні особливості об'єкта дослідження), психодіагностичного (тестування для отримання даних про сформованість особистісних психологічних характеристик студентів) та соціологічного (анкетування, анкети, бесіди – для отримання даних про соціальні особливості об'єкта дослідження); методу математичної статистики (визначення середніх статистичних або

середніх арифметичних даних, визначення середніх даних у вибірці, порівняння двох середніх даних).

Важливий показник значимості дисертаційного дослідження – наукова новизна отриманих результатів теоретичного, методичного і практичного. В даній дисертаційній роботі докторант вперше обґрунтував концепцію персоналізації фізичного виховання здобувачів вищої освіти під час навчання в її методологічному, теоретичному і методико-реалізаційному контекстах, а також спроектував структурно-функціональну модель персоналізації фізичного виховання студентів під час змішаного навчання, структурними компонентами якої визначені концептуальні, технологічні, методичні та педагогічні умови. Він розробив організаційно-методичний комплекс практичної реалізації спроектованої моделі для методичної підготовки до рухової активності у різних формах, а також інструкції з визначенням послідовності педагогічних дій, спрямованих на організаційне та змістове забезпечення фізичного виховання при змішаному навчанні, на застосування дієвої системи оцінювання й контролю досягнень здобувачів освіти та змісту саморозвитку викладача у зв'язку з особливостями навчального процесу. В дисертаційній роботі досліджено зміни у функціональних і психологічних характеристиках, у фізичній підготовці студентів за весь період навчання. Розробка диференційованих нормативних оцінок видів рухової активності сприяла формуванню змісту психофізіологічної та діагностичної засад персоналізації фізичного розвитку студентів. Окрім цього, розроблено й експериментально перевірено ефективність організаційно-методичного комплексу з упровадження спроектованої моделі персонального маршруту рухової активності в умовах стаціонарного та дистанційного навчання.

В дисертаційному дослідженні підтверджена важливість і потреба у практичному здійсненні персоналізації фізичного виховання студентів на науково обґрунтованих і експериментально перевірених теоретико-методичних засадах, а також доповнено наукову інформацію про категорію «персоналізація у фізичному вихованні», про загальні тенденції та особливості розвитку і змін у функціональних і психологічних характеристиках, у фізичній підготовленості студентської молоді. Дисертант розвинув і вдосконалив концептуальну ідею та положення про забезпечення рухової активності молодшої людини на засадах персоналізації у фізичному вихованні, де охарактеризував диференційовану систему нормативів оцінки функціональних і психологічних характеристик, фізичної підготовленості студентів із різними соматотипами.

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає у можливостях їх використання в методичному забезпеченні освітнього процесу із фізичного виховання навчально-методичними матеріалами для формування теоретико-методичних знань, практичних умінь і навичок студентів, для розвитку їх функціональних можливостей і рухових якостей, корекції психологічних характеристик (запобігання або зниження негативних впливів стресчинників на організм) за допомогою рухової активності, організацію якої здійснено на засадах персоналізації. Зауважимо, що практична цінність запропонованих у дисертації розробок стосується процесу підготовки фахівців різних спеціальностей. Про це засвідчили результати досліджень, проведених дисертантом в Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Харківській академії фізичної культури, Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Тараса Шевченка, Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г.Короленка, Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Крім цього, результати дослідження застосовані у патенті на корисну модель «Пристрій для контролю сенсомоторної реакції».

ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Вагомим є особистий внесок дисертанта: усі наукові результати, представлені в дисертації, отримані ним самостійно; в опублікованих у співавторстві наукових статтях йому належать формулювання основної наукової ідеї, обґрунтування основних і принципово важливих теоретичних і методичних положень, опрацювання теоретичної інформації та емпіричних даних, систематизація та узагальнення результатів досліджень; в підготовці та реалізації патенту на «Пристрій для контролю сенсомоторної реакції» він виступає ініціатором конструювання пристрою, бере участь в розробці технічного завдання та випробування експериментального зразка у практичних умовах, а також співавтором монографічного дослідження та численних статей. В загальному, за темою дисертаційної роботи опубліковано 64 наукових праці, в тому числі, 35 одноосібних. Основні результати дисертаційного дослідження відображено у 24 публікаціях, серед яких – 1 монографія, 5 статей у виданнях наукометричної бази Scopus, 17 статей у виданнях із переліку наукових фахових видань України (з них 11 – одноосібні); матеріали апробаційного характеру висвітлені у 13 статтях і тезах у збірниках наукових конференцій. Окрім цього, додатково результати дисертаційного дослідження відображають 27 публікацій в інших науково-літературних джерелах.

У першому розділі «Теоретичні засади персоналізації фізичного виховання здобувачів вищої освіти» подано результати вивчення різних джерел інформації, в яких з'ясовується стан вивчення та вирішення досліджуваної проблеми на даний час. Дисертант подає загальну характеристику проблематики, конкретизує та уточнює категорію «персоналізація фізичного виховання», висвітлює рівень організації, зміст і дієвість фізичного виховання студентів у вітчизняних закладах вищої освіти, розкриває загальні тенденції та особливості фізичного виховання студентської молоді в національних і зарубіжних освітніх установах, аналізує інноваційні ідеї та методичні підходи до персоналізації фізичного виховання. Зокрема наголошується, що персоналізоване навчання виступає одним із перспективних у модернізації системи вищої освіти взагалі та фізичного виховання зокрема. Його конкретизація засвідчує, що подібні методичні підходи, а саме індивідуалізоване та особистісно-орієнтоване навчання, базуються відповідно на особливостях індивіда і його ознаках особистісного характеру, тоді як персоналізоване навчання – на індивідуальних особливостях, особистісних особливостях і емоційно-почуттєвій сфері. З позицій педагогіки та психології персоналізація в освіті передбачає такий підхід до навчального процесу, при якому кожен здобувач навчається по-різному, а освітній процес адаптується до потреб здобувача.

Перспективність персоналізованого підходу у фізичному вихованні студентів досліджена та доведена з урахуванням сучасних тенденцій і викликів у системі вищої освіти, врахуванням чинників підвищення мотивації рухової активності учасників освітнього процесу в умовах сьогодення в аспекті використання можливостей і дієвості фізичного виховання та фізичної культури в цілому у вирішенні комплексу суспільних завдань. Перспективність персоналізації фізичного виховання полягає насамперед у тому, що воно дозволяє на високому рівні задовольнити потреби здобувачів освіти з врахуванням їх індивідуальних особливостей через формування індивідуальної освітньої траєкторії та зацікавленості у власній руховій активності. Аналіз об'єктивних і суб'єктивних факторів, що дієво впливають на ефективність процесу фізичного виховання, приводить до висновку, що в даний час реально можливим в аспекті реалізації є такий умовний маркер як соматотип. Однак дотепер відсутні відповідні спеціальні дослідження персоналізації фізичного виховання в контексті формування цілісного науково-методичного комплексу, який містить концептуальну ідею, структурно-функціональну модель та організаційно-методичне забезпечення їх реалізації в освітньому процесі закладів вищої освіти.

Тематичний напрям другого розділу дисертації – «Методи та організація

дослідження». Тут висвітлюється комплекс методів наукового дослідження, використаних при вирішенні завдань дисертаційного дослідження, а також етапи процесу розкриття завдань і досягнення цілей авторського наукового пошуку. Саме в цьому розділі охарактеризовані етапи науково-дослідницького аналізу проблеми, що складає зміст дисертації.

Перший етап (вересень 2014–серпень 2015) – етап опрацювання різних джерел інформаційного, документального, наукового та методичного змісту. Тут визначено стан вирішення досліджуваної наукової проблеми на даний час, передусім в аспекті висвітлення теоретичних засад персоналізації фізичного виховання у закладах вищої освіти. Результатом такої пошукової роботи стали конкретизація методології дослідження, уточнення його проблемних напрямків і основних питань, досліджуваних на теоретичному рівні, а також визначення актуальності теми, об'єкта, предмету, мети, завдань і програми дослідження. Були використані загальнонаукові методи дослідження: аналіз, синтез, узагальнення, систематизація, теоретичне моделювання.

Визначальним завданням другого етапу (вересень 2015–червень 2019) стало отримання даних емпіричного характеру для визначення дієвості фізичного виховання у закладах вищої освіти та його ролі у сприянні виконанню освітніх завдань. Це здійснювалося з використанням комплексу методів дослідження, насамперед педагогічного експерименту, до якого було залучено 200 студентів (100 юнаків і 100 дівчат) протягом усього періоду їх навчання. В анкетному опитуванні задіяно 257 юнаків і 200 дівчат. Метод педагогічного тестування застосовувався при вивченні розвитку компонентів фізичної підготовленості студентів, функціональні можливості яких визначалися медико-біологічними даними, а мотивація до рухової активності – соціологічними методами. Метод психо-діагностичного тестування використовувався при вивченні стану сформованості особистісних психологічних характеристик студентів. Відповідні дані отримані під час проведення спортивно-оздоровчих заходів у позанавчальний час, а означені методи були використані на початку та наприкінці навчальних семестрів. Отримані результати дозволили розкрити окремі недоліки в організації, формуванні змісту та способів реалізації заходів з фізичного виховання студентської молоді протягом усього періоду навчання.

На третьому етапі (липень 2019–червень 2021) здійснювалося формування концепції персоналізації фізичного виховання студентів та експериментальне уточнення її окремих складових і положень. Було реалізовано педагогічний експеримент на формуальному етапі дослідження. Часові корективи в реалізацію завдань етапу внесла пандемія COVID-19, що обумовило поділ експерименту на дві частини. Між здійсненням першої та другої частин експерименту основна увага була приділена формуванню остаточного змісту концепції дисертаційного дослідження та коригуванню завдань другої частини педагогічного експерименту на формуальному етапі та програми його реалізації. Результатом пошукової діяльності на цьому етапі стали зміст Концепції персоналізації фізичного виховання здобувачів під час змішаного навчання у закладах вищої освіти, структурно-функціональна модель персоналізації фізичного виховання студентів під час змішаного навчання у закладах вищої освіти, організаційно-методичне забезпечення практичної реалізації положень Концепції та моделі.

Липень 2021–серпень 2022 – четвертий етап реалізації даного розділу дисертаційного дослідження, де проводилася друга серія педагогічного експерименту на формуальному етапі дослідження, до якої внесла свої корективи нова хвиля пандемії COVID-19 у формі змін до організації навчального процесу у закладах вищої освіти. Критеріями ефективності експерименту стали зміни значень досліджуваних характеристик у досліджуваних групах протягом експерименту та виявом цих змін на його завершальній. Зауважимо, що протягом констатуючого

та формувального етапів дослідження було дотримано принципів біоетики відповідно з Гельсінською декларацією про «Етичні принципи медичних досліджень за участі людей».

На п'ятому етапі (липень 2022–квітень 2025) здійснено узагальнення одержаних емпіричних даних і відповідної теоретичної інформації, формулювання висновків, обговорення й апробація результатів дослідження, завершальне оформлення дисертаційної роботи й автореферату, додаткових документів і матеріалів.

У третьому розділі дисертаційного дослідження розглядаються «Психологічні та рухові засади персоналізації фізичного виховання здобувачів вищої освіти». Тут подано результати двох серій досліджень на констатувальному етапі, спрямованих на отримання даних про особливості розвитку та зміни в комплексі характеристик досліджуваних категорій дівчат і хлопців за весь період навчання у закладі вищої освіти. Підтверджується, що на початку навчання функціональні можливості студентів нижчі від необхідних з причини недостатньої ефективності шкільного фізичного виховання, але вже на третій рік навчання у вищому закладі освіти вони суттєво зростають. Стійкість до стресів у дівчат і юнаків відзначається виразним напруженням емоційних і фізіологічних систем організму протягом усього періоду навчання, а їх інші особистісні психологічні ознаки та характеристики визначаються певними віковими особливостями. Недостатня мотивація студентів до рухової активності на початковому періоді навчання пояснюється невідповідним рівнем знань та відсутністю дієвих мотивів і ситуативних чинників, навіть при достатній (більше 80%) рефлексії молодих людей до саморозвитку в питаннях рухової активності, особливо, в конкретних спортивних дисциплінах: дівчата схильні до рухливих ігор, аеробіки, а хлопці – до спортивних ігор, атлетичної гімнастики. У визначенні таких схильностей особливу роль відіграють фізична підготовленість та функціональні характеристики студентів.

«Концептна та організаційно-методична засади персоналізації фізичного виховання здобувачів вищої освіти» – тематична спрямованість четвертого розділу дисертаційного дослідження, де розкриваються підходи до персоналізації освітнього процесу. Необхідність модернізації фізичного виховання у вищих освітніх закладах викликана запитами суспільства, обумовлена світовими тенденціями в розвитку освіти, а також актуалізована російсько-українською війною. Основний фон, на якому чітко проглядається актуальність дисертаційного дослідження: посилення гуманістичних ідей в усвідомленні нових форм, методів і способів організації рухової активності студентів під час навчання у вищих закладах освіти; актуалізація загальнолюдських цінностей і пріоритетів; провідне місце рухової активності у вирішенні різних за змістом соціальних завдань; формування максимально дієздатної і життєво активної особистості, готової до вирішення найскладніших соціальних завдань. У цьому напрямку кардинально важливим є формування цілісного науково-методичного комплексу, що враховує особливості різних сторін життєдіяльності майбутніх фахівців і містить концептуальну ідею фізичного виховання у закладах вищої освіти при змішаному навчанні, структурно-функціональну модель такої персоналізації, а також має достатнє організаційно-методичне забезпечення. В цьому розділі висвітлена запропонована дисертантом Концепція персоналізації фізичного виховання здобувачів під час змішаного навчання у закладах вищої освіти. Її зміст складає засадничі ідеї та основні положення, які об'єднують теоретичний і методико-технологічний концепти, що формують відповіді на питання, актуалізовані об'єктивними причинами (COVID-19, російсько-українська війна) і тенденціями світової практики у руховій активності молоді, організації змішаного навчання, адаптації до його специфіки навчальних програм із фізичного виховання. Також враховується нормативно-правова база персоналізації фізичного виховання студентів під час навчання та визначаються дієві підходи до реалізації їх рухової активності, її ефективну організацію, засоби та методи,

ВІТАЄМО!

Успішно захистив дисертаційне дослідження на здобуття наукового ступеня доктора наук зі спеціальності фізична культура, фізичне виховання різних груп населення

БАНАХ
Володимир Ігорович

різні форми технологічних рішень, ймовірно виклики і перспективи врахування положень у практичній діяльності. Функціональна модель персоналізації фізичного виховання містить технологічний, методичний, коригувальний структурні компоненти та педагогічні умови. Компоненти містять методологічні підходи, мету, завдання і принципи, алгоритм формування та реалізації змісту фізичного виховання, форми організації рухової активності при очному і дистанційному навчанні, діагностику досягнень за визначеними напрямками в різних видах контролю та інші показники і параметри. Педагогічні умови визначаються як необхідні обставини досягнення позитивного результату в персоналізації фізичного виховання студентів.

У п'ятому розділі «Ефективність експериментальної розробки з персоналізації фізичного виховання здобувачів вищої освіти» представлено результати використання експериментальної моделі та її організаційно-методичного забезпечення, а також моделі із традиційним підходом до організації, формування та реалізації фізичного виховання студентів. Критеріями ефективності кожної моделі були кількість характеристик, що суттєво змінилися протягом експерименту, та прикінцеві значення експерименту.

Шостий розділ «Аналіз і узагальнення результатів дослідження» представляє інтерпретацію результатів проведених досліджень з позицій інших наукових праць, пов'язаних із даною проблемою, для виокремлення дискусійних положень, основних результатів дисертаційної роботи, їх наукової та практичної значущості. Отримані теоретико-методичні дані сприяли вирішенню важливої науково-прикладної проблеми, пов'язаної з персоналізацією фізичного виховання студентів під час змішаного навчання у закладах вищої освіти. Результати досліджень підтвердили пріоритетний характер, важливість і потребу практичного здійснення персоналізації фізичного виховання студентів на науково обґрунтованих і експериментально перевірених теоретико-методичних засадах. Завдяки цьому доповнено та розширено наукові знання про персоналізацію у фізичному вихованні молоді, здійснено програмування організаційно-методичного комплексу для реалізації спроектованої моделі у практиці фізичного виховання студентської молоді, а також розвинуто і вдосконалено концептуальну ідею та положення про змістове забезпечення рухової активності здобувачів вищої освіти на засадах персоналізації.

У загальному підсумку, в дисертаційному дослідженні обґрунтовано концепцію персоналізації фізичного виховання під час змішаного навчання, що охоплює методологічний, теоретичний і методико-реалізаційний концепти; спроектовано структурно-функціональну модель персоналізації фізичного виховання з її концептуальною, технологічною, методичною, коригувальною та педагогічною умовами і розроблено комплекс практичної реалізації спроектованої моделі. Окрім цього, виявлено особливості стану розвитку та щорічної зміни у функціональних і психологічних характеристиках, фізичній підготовленості студентів протягом усього періоду навчання у закладі вищої освіти.

СОКРОВЕННО ПРО САКРАЛЬНЕ

Ніна БАГНЮК, літературний редактор газети «Замок»

У Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії імені Тараса Шевченка пройшла зустріч колективу освітнього закладу та духовенства Собору Преображення Господнього м.Кременця із надзвичайно цікавою, неординарною людиною, істориком, культурологом, християнським оглядачем, письменником і публіцистом Денисом Таргонським, який презентував свої унікальні книги «Церква та її люди» і «Бог серед людей», де у світському тлумаченні, з творчим літературним підходом пише про сакральне: про Бога в житті Людини та Людину в створеному Господом світі. Згадані книги – це одкровення глибоко віруючої людини, котра сприймає та сповідує Боже Слово своїм серцем і розумом, має його за критерій та основу власної життєдіяльності.

З перших хвилин розповідь автора вразила надзвичайною простотою і ясністю викладу думки. Він коротко поділився своїм життєвим шляхом: про шкільні рок-гурти і пошуки себе у вісімдесятих дев'яностих роках, про знайомства зі Священним Писанням, Церквою та духовною спадщиною святих отців, про службу в армії, навчання в університеті та семінарії, а також про духовні піднесення й розчарування, які сформували його християнський світогляд.

Основну увагу Денис Таргонський зосередив на книзі «Бог серед людей», де виклав свій нестандартний, світський підхід до розуміння Слова Божого і життя у вірі. Під час розповідей у присутніх виникали запитання, на які наш гість давав аргументовані відповіді, які були мотивацією до роздумів над проблемами нашого непростого сьогодення.

На завершення зустрічі вдячні слухачі мали нагоду придбати книги Дениса Таргонського з його автографом, оскільки це видання розглядає Святе Письмо, написане апостолами, з точки зору сучасного автора духовних текстів, як збірник повчань не про мораль, а про любов.

До слова, Денис Таргонський не просто звичайна релігійна людина, а православний віруючий, який здолав досить складний і болючий шлях переходу з Української Православної Церкви Московського Патріархату до Православної Церкви України. Зараз пише статті на релігійно-філософські теми. Активно займається критикою доктрини «руського міра». Його публікації можна знайти на сайтах «Релігія в Україні», РІСУ, у журналі «Церква і суспільство». Книги «Церква та її люди» і «Бог серед людей» видані в Києві Фондом пам'яті Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Володимира за сприяння представників різних конфесій.

Ідея та змістова сутність книги «Бог серед людей» визначені в авторській передмові: «В основі цієї книги – життєва історія Христа, Бога, який став Людиною, який утілювався не для того, щоб ускладнити людям життя новою релігією, а щоб стати для них зрозумілішим. Багато людей уявляє Його як на іконі – неприступним і суворим. Та насправді більшої теплоти і людяності не знайти в жодній іншій людині за всю історію світу. Євангеліє, скоріше, описує людське обличчя Бога, ніж Його божественні достоїнства. Без людей Бог не зрозумілий». Так завершує свою думку автор і тут же додає, що історія Христа дійшла до нас у листах, які писали його послідовники своїм друзям. Прочини, з усіх слів і вчинків Христа вони занотували тільки те, що найбільше запам'ятали, і в цих словах – їх любов до Христа-Вчителя. Зауважено, що ніхто із учнів Ісуса Христа навіть не намагався дати розгорнутий життєпис Сина Божого і Людського, тим більше, не мав за мету докладно описати чи викласти Його вчення. Очевидно, смертній людині це не під силу. І тому ми не маємо повної біографії Христа як засновника нашої ери та основоположника нової історії світу. З цієї ж причини дуже важко вибудувати точну послідовність подій, що стосувалися біографічних деталей земного життя Ісуса Христа. Автор підкреслює: у цій книзі не йдеться про хронологію євангельської історії, а про сенси цієї історії; окрім цього, Христос постає більше як Син Людський, який, будучи Сином Божим, прийшов до людей, аби спасти їх у цьому складному, тривожному і гріховному світі.

Особливої уваги варте авторське зауваження: Святе Євангеліє мовчить, якщо над його текстом не мислити самостійно, не вникати в повчальну сутність євангельських оповідей, притч і духовно-життєвих настанов. Христос коротко, доступно і вичерпно озвучив зміст і характер проблем, що хвилювали, хвилюють і будуть хвилювати кожну людину в усі часи та на всіх етапах існування людської цивілізації. Показово, що Син Божий і Людський зі своїми слухачами говорив доступною для них мовою, чим спонукав їх до самостійного осмислення світу і свого призначення в ньому, усвідомлення відповідальності перед Господом за власну життєдіяльність. Автор підкреслює: Христос подарував людям свободу думати і діяти, свободу слова і вчинку, в чому покладатися тільки на власне сумління. І тут же подає дефініцію: «Сумління – то голос Отця в серці людини». А також застерігає: голос сумління можна заглушити, але його неможливо позбутися з тієї причини, що «Бог ніколи не відвернеться від свого творіння, як люблячий батько

не зречеться свого сина». Тож Господь завжди залишається в наших думках і серцях як голос нашого сумління. Звідси, висновки: жити згідно із власним сумлінням – це бути вільною людиною, отримати справжню свободу, яку проповідував і яку приніс людям Син Божий і Людський Ісус Христос.

На жаль, багато сучасних християн відійшли від такого розуміння свободи, часто бездумно сприймають тлумачення свободи з інших, «авторитетних» світських і різноконфесійних релігійних джерел, що дають відповідні тлумачення Святого Євангелія, яке за своїм змістом і суттю виступає текстом, що описує життя та думки Сина Людського, з яким цікаво вести діалог і можна дискутувати. Більше того, зауважує автор, сьогодні Євангеліє практично перестало бути джерелом життєвих сенсів і духовного натхнення, і люди часто сприймають його як звичайне моралізаторство. Християнські церкви мають монополію на володіння Словом Божим і його тлумачення, але вони більше закриті, ніж відкриті для сучасного світу, бо зорієнтовані на «власну» підготовлену аудиторію.

Необхідно підкреслити, що автор книги робить спробу винести Євангеліє за сакральні межі релігії, актуалізувати вічні сенси Святого Письма для сучасного світу, щоб допомогти читачу прочитати Євангеліє без

тлумачників і коментарів, побачити у Христі життєвий орієнтир, прислухатися до Його слів, аби вони стали предметом власних глибоких роздумів та основою прийняття важливих смислотвірчих рішень. Основою таких роздумів стає теза: Бог був, є і буде серед нас, людей. Тож Господня Церква також серед людей, які об'єдналися навколо Сина Божого і Людського та обрали добро і любов основними цінностями свого життя.

Над книгою її автор працював під час війни, яку розпочала Росія проти України: «Те зло, яке принесла Росія на нашу землю, російська церква називає «священною війною», а самі росіяни вважають, що вбивають українців «за Христа». У війні світла з темрявою Ісуса також підло і підступно вбили брати по вірі й офіційні релігійні функціонери «заради Бога». Люди вбили Бога, щоб заглушити власне сумління. Але Христос воскрес, любов перемогла зло, радість відігнала печаль, життя змусило смерть... Моє серце сповнене подяки українським солдатам, завдяки яким я маю можливість жити, працювати і писати ці рядки. Присвячую книгу всім тим, хто загинув і хто вижив у цій жорстокій війні. Сьогодні кожна українська жертва важлива для всього цивілізованого світу, як жертва Христа – для всього людства».

У книзі Дениса Таргонського «Бог серед людей» наголошується, що Євангельська історія розпочинається тоді, коли Бог-Творець став Людиною на ім'я Ісус Христос і скромно жив серед простих людей, яких щиро полюбив і своєю сумлінною працею заслужив повагу до Свого Слова. Він навчав людей шанувати власне життя як безцінний Божий дар і любити своїх ближніх як самого себе, бо Господь створив людей одне для одного. Релігійна віра, яку сповідували люди в часи земного життя Сина Божого, шанувала ідеального Бога, що перебував дедалеко на небесах і мало уваги надавав життю простих грішних землян. Христове вчення спрямувало основну увагу на Людину та навчало її бачити свого Творця у світі та в житті своїх ближніх. Таке твердження виступало духовною опозицією ідейним настановам чинної тоді еллінської культури та античного світогляду, згідно з якими світом править безликий світовий Розум-Логос-Слово, який підпорядковується тільки законам безживної логіки, а людина у світі – це явище випадкове і скороминуще.

Спростовуючи таку позицію, автор пояснює, що Творець втілювався і з'явився людям саме в центрі цього світу, щоб відкрити їм правду про світ, про людину у світі та про віру як серцевину духовної культури і, головне, правду про Себе, як Творця Неба і Землі. Це робилося для того, аби люди зрозуміли, що Він – жива Особистість і Людина для Нього – найважливіше творіння. Головна теза і основна спонукана творення Господом світу та людини: «Бог є Любов», що була утвердженням ще до того, як з'явилось життя. Бо без Любові життя не зароджується і не народжується. Тож Бог творив світ із думкою про Людину. Думка розкривається у слові, а любов Творця до Людини – у всьому тому, що Господь створив для неї. Святе Євангеліє стверджує це такими словами: «Спочатку було Слово і Слово було до Бога, і Слово було Бог. Воно на початку було до Бога. Усе через Нього постало, і без Нього не постало нічого з того, що постало. У Ньому було життя, і життя було Світлом людей». За Євангельським вченням, любов виступає єдиним істинним світлом для людей, і люди покликані Творцем так полюбити цей світ, як Він полюбив їх самих. Звідси випливає важлива думка: серцевиною Євангельського вчення виступає єдність Слова і Любові, за якою слово не народиться без Любові та без неї не творитиме, а Любов без Слова залишиться безмовною та бездіяльною.

Важливими і переконливими виступають міркування

автора над дуальною конструкцією «людина-світ», складність і суперечливість якої виявляють себе упродовж усієї історії людської цивілізації. Сутність проблеми: Бог став Людиною, щоб люди жили щасливо у створеному Ним світі, але вони, не маючи любові, ворогують між собою, прагнуть знищити один одного, не усвідомлюючи, що, вбиваючи Людину, вбивають у ній її Творця. І до цього: Бог створив світ для людей як дім, який вони мали б облаштувати для своїх життєвих, насамперед духовних, потреб, а домом Самого Творця виступає людина з її духовним світом, серцевина якого – Віра, Надія і Любов. Однак, серця і думки багатьох людей виявилися закритими для Господа, бо в них не було Любові. З цього приводу автор цитує болючі Євангельські слова: «До своїх Він прийшов, та свої Його не прийняли». Але ті люди, які когось любили, тож мали любов у серці, і це допомогло їм розуміти Слово Господнє – промовлене Христом Слово. Словом було ім'я Боже і словом виражалися їх імена та імена їх ближніх, про яких намагалися піклуватися так, як Господь турбувався про них всіх, що підтверджене словами Євангелія: «А тим, які прийняли Його, дав владу стати Божими дітьми, тим, які вірять у Його ім'я».

Бог створив смертне людське тіло і водночас доручив людині дуже багато: полюбити ближніх і стати Людиною, гідною свого Творця. Сам Творець, втілюючись, став досконалою Людиною, яка перевершувала всі всесвітні ідеали. Його коротка у словах, але неосяжна за змістом характеристика: Він міркував своїм розумом, чинив за Своїм сумлінням і був вірний до смерті Своїй першій та останній любові – Людині. Якщо детальніше: Христос жив просто, любив без вимог, віддавав без докорів, міг плакати і дорікати, боявся смерті та просив у людей Його вислухати. Формула Його відносин із людьми: постійно звірятися з Тим, Кого любив, – Богом-Отцем, і відкривати душу тим людям, яких любив не менше, ніж Отця. Він був найсвітлішою Людиною у світі, але Сам понизив Себе до останнього із грішників – зробив це заради грішних смертних людей. Жодна сучасна Йому людина не помітила, що Він – втілений Творець, бо Він був істинною Людиною і не соромився цього високого звання. Такої Людини ніколи за всю історію людства на світі ще не було, такого Бога смертні люди навіть не уявляли і не бачили навіть у найпотаємніших снах, але саме ця Людина, саме цей Бог дав людям Любов до Бога і до себе самих таку Любов, якої не знала історія людства.

Бачимо доцільним запропонувати роздуми над окремими думками, висловленими автором у тексті книги: «Творець Неба і Землі народився не тоді, коли Йому було до вподоби, і не там, де було б зручно Його батькам, а там, де цього вимагала природа речей, яку Він Сам створив»; «Коли людина зважається на щось нелегке, але правильне для свого сумління, тоді вона особливо відчуває Божу допомогу у своєму житті»; «Унікальність особистості мають від Творця: такої людини, як кожен із жителів Землі, ніколи не було і не буде на білому світі»; «Найповніше Одкровення Боже у Всесвіті – то Людина»; «На тих, хто когось полюбив раз і назавжди, Закону немає... Це – не правило, а виняток у роді людському»; «Там, де людина перебуває з Богом, і знаходиться Царство Небесне», «Царство Небесне – то не молитовне відсиджування життя, а наполеглива праця над собою і постійна творчість...»; «Творець не прагнув отримати владу над людьми. Він чекав, що люди проймаються довірою і полюблять Його»; «Джерелом сили Христового Слова було Його чесне життя»; «Сенс Євангелія полягає у свідченні, що Бог – то люблячий батько, а не безсердечний суддя...»; «Своєю появою серед людей Бог спонукав мислити над тим, у що люди вірили і за що любили тих, з ким жили»; «Справжня віра – у ставленні до людей»; «Релігія, в центрі якої стоїть власне Я, робить гарний і величний храм мертвим»; «Бог – Любов, і Він не дозволяв людям користуватися Його іменем для зведення власних рахунків»; «Щоб когось досягти, потрібно чимось пожертвувати. А щоб щось суттєво змінити у власному житті, необхідно визнати власні помилки»; «Людина – це бог створений: вона генетично схожа на свого Творця, бо так само, як Він, перетворює світ за своїм образом і подобою»; «Слава Божа – в житті людини: найчастіше вона проявляється в любові та милосерді»; «Жити за Заповідями Господніми – то не важкий обов'язок, а звичайне щастя, яке приносить радість»; «Найганебніше у світі беззаконня – це злочин проти любові»; «Лише любов може зупинити зло»; «Хто любить людей, той живе з Богом».

Книга завершується несподіваним і суперечливим на перший погляд твердженням: життя людини має початок, але не має завершення. Бо, стверджує автор, спираючись на універсальні канонічні настанови, Бог створив людину схожою на Себе, за Своїм «образом і подобою», тобто безсмертною, вічною і святою. Кожна людина, яка коли-небудь народжувалася на Землі, приходила у цей світ, є такою ж унікальною, як і її Творець. Вона ніколи не була та її більше не буде у Всесвіті, а тому вона – безцінна. Безцінна – бо неповторна. Неповторна, бо її Творець – Господь ніколи не повторюється у Своїй Творчості. Смертні та гріховні люди розіп'яли даровану Господом Любов на хресті, бо не зуміли оцінити дарованого їм життя. Але Любов не знала смерті – вона стала початком нового життя після воскресіння. Це – вічна життєва історія, яка з ласки Божої писалася, пишеться і буде писатися творіннями Господніми – людьми, які плачуть, бережуть свою любов і повсякденно борються за неї. «Де між людьми є любов, там Бог серед них, завжди, нині і повсякчас» – такими словами закривається остання сторінка книги Дениса Таргонського «Бог серед людей».

ВЕКТОР ДОСЛІДЖЕННЯ – ОЗНАЧЕННЯ НЕОЗНАЧЕНОСТІ

Ніна БАГНЮК, літературний редактор газети «Замок»

Волинське видавництво «Вежа-Друк» (м.Луцьк) опублікувало монографію «Грамматна структура категорії неозначеності в українській мові» авторства доктора філологічних наук, завідувачки кафедри української мови та лінгводидактики Волинського національного університету імені Лесі Українки, професора Наталії Костусяк і кандидата філологічних наук, доцента кафедри української мови і літератури, історії та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка Ірини Поляк. Видання рекомендоване до друку вченою радою Волинського НУ імені Лесі Українки (протокол №11 від 26 вересня 2025 р.) і вченою радою Кременецької ОГПА імені Тараса Шевченка (протокол №2 від 26 вересня 2025 р.). Рецензенти монографії – проректор з навчальної роботи Волинського НУ імені Лесі Українки, професор Ю.В.Громик, професор кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України М.І.Навальна і професор Інституту українистики Варшавського університету С.А.Романюк. Видання рекомендоване науковцям-філологам, викладачам філологічних дисциплін, студентам філологічних факультетів, вчителям української мови і літератури закладів загальної середньої освіти.

У монографії цілісно досліджено самостійну, не корелятивну, когнітивно орієнтовану функційно-семантичну категорію неозначеності, яку розглянуто крізь призму функційно-категорійної концепції та з огляду на пріоритетність змістових параметрів, на сукупність рангово представлених функційних зон і засобів маркування. Визначено її внутрішню організацію, розмежовано граматичні значення першого (чотирнадцять градем) і другого (одинадцять градем) рангів, запропоновано термінологічні одиниці на їхнє позначення. Детально охарактеризовано морфологічну палітру засобів експлікації неозначеності, які відповідно до змістових ознак аранжовано на центр, напівцентр, периферію й абсолютну периферію. Основні теоретичні положення побудовані на сучасному мовному матеріалі, зібраному з текстів різних стилів і жанрів. Особливої уваги надано медійним публікаціям періоду активної фази російсько-української війни, засвідчені в них маркери неозначеної семантики проаналізовано в площині комунікативно-прагматичного потенціалу та стилістичної своєрідності.

Автори зазначають, що об'єктом їх дослідження та вивчення послуговували стійкі вислови з неозначеною семантикою, які схарактеризовано в площині прагматики й маніпулятивних стратегій. Наголошено, що усталені сполуки, конденсуючи певний зміст й економлячи комунікативні зусилля, експресивно насичують тексти, роблять їх оригінальними, образними, емоційно забарвленими, а також зауважено, що сфера функційного вияву здавна відомих і нових фразеологізмів, спричинених насамперед зовнішніми чинниками, – це переважно публікації воєнної тематики, статті про негативні процеси в державі. Вжиті в сучасному публіцистичному просторі стійкі вислови увиразнюють динаміку медіа мовного ресурсу. На основі новітньої функційно-категорійної концепції застосована методологічна процедура з виразним акцентом на семантико-синтаксико-морфологічній сутності та системно-структурній організації неозначеності, що послуговувало основою для створення науково аргументованої моделі її опису й дефініювання. Неозначеність витлумачено як самостійну, некорелятивну, когнітивно орієнтовану функційно-семантичну категорію, значеннєво-формальну спеціалізацію якої пов'язано з узагальненою семантикою невизначеного, неконкретизованого, неточного вияву чого-небудь чи кого-небудь, кількісних, темпоральних, просторових та інших ознак.

Науковці наголошують, що лінгвістичну парадигму кінця ХХ–початку ХХІ століття визначає зорієнтованість на вивчення мовних категорій як своєрідних універсалій, що виникли внаслідок певних мисленнєво-мовленнєвих операцій й експлікують поняттєвий зміст предметів, явищ, властивостей об'єктивного світу. В такому контексті набуває виразності взаємодія мовознавства з низкою суміжних

наук, зокрема з філософією, логікою, психологією, а також опертя на класичне твердження про тісну взаємодію мови й мислення. Зазначені орієнтири висвітлені у працях вітчизняних і зарубіжних дослідників, написаних на засадах когнітивного, комунікативно-прагматичного, психолінгвістичного та інших напрямків, причому з акцентом на антропоцентризм, що ґрунтується на ідеях дослідження мови з метою пізнання її носія.

Структура монографії включає чотири тематичних розділи: «Теоретико-методологічні аспекти дослідження категорії неозначеності в сучасній лінгвістиці», «Синтаксична реалізація неозначеності в простому елементарному реченні», «Типологія вторинних предикативних синтаксем як засобів експлікації функційно-семантичної категорії неозначеності» та «Комунікативно-прагматичний і стилістичний потенціал маркерів неозначеності в українських медіа». Списки використаної літератури та джерел складають більше 500 позицій.

У розділі «Теоретико-методологічні аспекти дослідження категорії неозначеності в сучасній лінгвістиці» автори характеризують функційний принцип опису мовних одиниць і категорій в сучасному мовознавстві, категорію неозначеності в системі функційно-семантичних категорійних одиниць та комунікативно-прагматичну спеціалізацію функційно-семантичної категорії в українській мові, а також висвітлюють структурні ознаки та засоби вираження категорії неозначеності. Наголошено, що динаміку наукової інтерпретації української категорійної системи віддзеркалюють її узвичаєний формально-структурний і новітній функційний описи, що передбачає студіювання мовних категорій та одиниць з огляду на домінування семантичної мотивованості, підкріпленої аналізом спеціалізованих і вторинних засобів їхнього вираження.

Формуванню концептуально цілісного уявлення про сутність категорійного ладу української мови сприяє його вивчення на тлі комунікативно-прагматичних й антропоцентричних параметрів та зорієнтованість на екстралінгвальні умови спілкування. В сучасній українській літературній мові призначення функційно-семантичної категорії неозначеності полягає в експлікації чітко не визначених, точно не окреслених реалій об'єктивної дійсності, їхніх ознак, властивостей, а також кількісних, просторових та інших виявів, причому на реалізацію цієї змістової палітри спрямовані різноманітні мовні засоби.

«Синтаксична реалізація неозначеності в простому елементарному реченні» – тематичний напрям дослідження другого розділу. Науковці подають типологію предикатів та їхніх формально-синтаксичних корелятів з узагальненою семантикою неозначеності, конкретно досліджують відприкметникові предикати як засоби реалізації неозначеності, значну увагу приділяють аналізу дієслівних, відприслівникових, відчислівникових і відіменникових предикатів із неозначеною семантикою. Ідеться про суб'єктні синтаксеми та їхні формально-синтаксичні відповідники із семантикою неозначеності, а також про об'єктне вираження неозначеної семантики. Науковці визначають функційно-семантичні параметри адресатної неозначеності, внутрішнє семантичне розгалуження та формальне маркування локативної неозначеності та диференційні ознаки неозначеності інструментальної.

У висновках до розділу автори підкреслюють: «У сучасній українській мові зі словами, що виявляють супровідну семантику неозначеності, пов'язана низка предикатів і субстанційних синтаксем. Опертя на кореляцію понять «дієслівна лексема – дієслівна функція» слугує підґрунтям вирізнення дієслівних предикатів з одного боку, та відприкметникових, відприслівникових, відчислівникових і відіменникових синтаксем, які також виявляють ознаки предикативного моделювання функційно-семантичної категорії неозначеності, – з іншого. Автори аргументовано демонструють, як субстанційна семантика стає підґрунтям для виділення градем: суб'єктної неозначеності, зреалізованої компонентами на позначення

невідомого, чітко не окресленого активного виконавця дії, пасивного носія процесуальної, якісної, кількісної ознак чи стану; об'єктної неозначеності, представленої варіантами невідомого, чітко не окресленого об'єкта дії, процесу, стану або якості; адресатної неозначеності, категорійне значення якої пов'язане з невідомим, чітко не окресленим адресатом дії чи адресатом якості; локативної неозначеності, що об'єднує різновиди статичного або динамічного (початкового й кінцевого пунктів і шляху руху) чітко не окресленого простору; інструментальної неозначеності, змістову основу якої становлять варіанти чітко не окресленого знаряддя дії чи засобу переміщення в просторі.

Третій розділ монографії висвітлює проблему «Типологія вторинних предикативних синтаксем як засобів експлікації функційно-семантичної категорії неозначеності. Тут йдеться про атрибутивні компоненти й адвербіальні мовні одиниці з неозначеною семантикою; розкрито специфіку моделювання адвербіально-способової неозначеності та висвітлені диференційні ознаки адвербіально-ступеневої неозначеності; показано семантичну варіативність та функційні вияви адвербіально-темпоральної неозначеності, вивчено значеннєву палітру та засоби експлікації адвербіально-просторової неозначеності, а також змістові та формальні ознаки адвербіально-причинової неозначеності. Крім цього, вивчені особливості адвербіально-цільової, кваліфікаційні параметри адвербіально-умовної, граматична спеціалізація адвербіально-допустової, модально-гіпотетичної та модально-переповідної неозначеності.

Автори зауважують, що в сучасній українській мові, крім градем гіпотетичної та переповідної модальностей, стосунок до неозначено-модальної модифікації висловлювань виявляють структури питальної модальності, які, з огляду на різний ступінь вираження неозначеної семантики, утворюють певну ієрархію: в центрі – загальнопитальні висловлювання як маркери узагальненої семантики неозначеності; в напівцентрі – частково питальні синтаксичні одиниці як додаткові засоби предикативної, субстанційної, атрибутивної та адвербіальної експлікації неозначеної семантики; на периферії – конструкції з невластиві-питальною модальністю, у яких семантика неозначеності спрямована до повної нівеляції. Завершується розділ характеристикою неозначено-модальної модифікації висловлень у сучасній українській мові. У висновках до розділу автори зазначають, що в сучасній українській мові низка градем категорії неозначеності ґрунтується на функційній спеціалізації вторинних предикативних синтаксем, які вказують на ускладнення структури реченнєвих побудов, засвідчують наявність транспозиційних процесів і водночас мають супровідну неозначену семантику.

Спрямований на мовну медіа-практику четвертий розділ монографії – «Комунікативно-прагматичний і стилістичний потенціал маркерів неозначеності в українських медіа», в якому автори звертаються до конкретних медіа-проблем в їх мовному прочитанні: висвітлення власних назв із узагальненим відтінком неозначеності, прагматична та стилістична роль неозначено окреслених лексем у публіцистичних текстах і стійкі вислови з неозначеною семантикою в площині прагматики та маніпулятивних стратегій. Автори виходять з того, що сучасну українолінгвістику характеризують дві тенденції: перша – це зорієнтованість на живомовні зміни та їхнє комплексне й різноекторне дослідження в контексті усталених норм і динаміки; друга – залучення до аналізу медійних джерел, значна частина яких вирізняється незаангажованістю, відносною свободою у виборі тих чи інших формальних засобів вираження певної інформації. Вони висловлюють думку, що у текстах медійних видань, зокрема й у заголовках, оніми на позначення неістот та істот слугують засобами вираження неозначеної семантики, а за умови появи лексичних і граматичних конкретизаторів власні назви частково або повністю втрачають відтінок неозначеності та набувають означених характеристик. Зауважено, що у сфері неозначено

ВІТАЄМО!

Атестаційна комісія МОН України
присвоїла вчене звання доцента

**ПОЛЯК
Ірині Павлівні**
кандидату філологічних наук

маркованих мовних одиниць перебувають топоніми, які виконують роль вторинних репрезентантів назв осіб.

Актуальність питання про прагматичну та стилістичну роль неозначено окреслених лексем у публіцистичних текстах сучасного медійного простору науковці пов'язують із практикою відображення головних подій російсько-української війни (ситуації на фронті, на тимчасово окупованій території України та на території агресора). Для висвітлення такої тематики автори газетних публікацій послуговуються різними мовними одиницями, зокрема й тими, що мають стосунок до неозначеності. Автори називають монографію Костусяк Н.М. і Навальної М.І. «Російсько-українська війна в об'єктиві мови» як одне із літературних джерел, в якому засвідчені мовні одиниці мілітарної тематики, що вказують на невизначену кількість когось чи чогось. Серед таких мовних одиниць значну частину становлять формальні засоби, якими позначаються реалії воєнного часу, зокрема позначення осіб, які через воєнні дії залишили Україну, загинули чи зазнали поранень під час ворожих атак, або навіть воюють на стороні ворога, знищені українськими військовими. Мовні одиниці із супровідним відтінком неозначеності, функціонуючи в українських медійних текстах, виконують важливу комунікативно-прагматичну й стилістичну роль: вони надають висловленням експресії, оцінності, гумору, а також частково реалізують міжстильову транспозицію, до якої мають стосунок розмовні слова.

Сфера вживання стійких висловів з неозначеною семантикою в українськомовному просторі надзвичайно широка і, зрозуміло, охоплює медійну публіцистику. Потрапляючи до слововжитку, такі вислови виконують низку важливих функцій, в тому числі, функцію «інтенсивної, посиленої виразності», бо одиниці фразеологічного рівня мають у своєму розпорядженні надзвичайно сильний прагматичний потенціал впливу на реципієнта. Такі сполуки здатні виконувати роль засобів маніпуляції свідомістю, модифікувати ціннісні орієнтири, формувати світогляд реципієнтів. Фразеологізми медійної сфери – відомі та вагомі засоби реалізації інтенцій мовця, а також оновлені моделі, що постали як наслідок певних мисленнєвих процесів і виконують не тільки номінативну функцію, а й комунікативну, емоційну, оцінну, експресивну. У сучасному інформаційному просторі засвідчені типові мовні конструкції, використання яких можна пояснити сповіданням лінгвістичної моди, з одного боку, і бажанням досягти маніпулятивного ефекту, нав'язати симпатію чи антипатію, «оживити» текст, надати йому оригінальності й додаткових стилістичних конотацій – з іншого. Отож, вагому частину мовно-стилістичного ресурсу, що має супровідний відтінок неозначеності та віддзеркалює динаміку сучасної медіа мови, становлять стійкі вислови, які експресивно та інтенсивно насичують тексти, надають їм оригінальності, образності, почасти виконують роль засобів маніпуляції.

В загальному підсумку: проблема комплексного вивчення функційно-семантичної категорії неозначеності передбачає її тлумачення на засадах функційно-категорійної лінгвістики та пріоритетних нині комунікативно-прагматичного й антропоцентричного аспектів та об'єктивно належить до розряду актуальних і дискусійних.

ДО ПРОБЛЕМ ОСОБИСТОСТІ СЬОГОДЕННЯ

Юлія ТИМОШ, кандидат психологічних наук, доцент

За сприяння Тернопільської обласної ради і Департаменту освіти і науки Тернопільської обласної державної військової адміністрації та в співпраці з Луцьким національним технічним університетом, Львівським державним університетом безпеки життєдіяльності, Рівненським інститутом Університету «Україна» в Читальній залі Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка пройшла I Всеукраїнська науково-практична конференція «Психолого-педагогічні проблеми особистості в умовах сучасних викликів: теорія і практика».

До Організаційного комітету конференції увійшли доктор педагогічних наук, проректор із стратегічного планування та наукової роботи Академії-господаря, професор Микола Курач (голова), а також науковці кафедри педагогіки, психології та соціальної роботи кандидат психологічних наук, завідувач кафедри, доцент Маріанна Ярошук, кандидат педагогічних наук, доцент Тетяна Новак, доктор філософії, доцент кафедри Андрій Заблоцький, кандидат психологічних наук, доцент кафедри Юлія Тимош.

До учасників конференції з вітальними словами звернулися доктор педагогічних наук, професор Микола Курач; кандидат педагогічних наук, декан факультету фізичного виховання, біології та психології, доцент Микола Божик, кандидат педагогічних наук, доцент Тетяна Новак, яка й модерувала на пленарному засіданні.

Старт пленарним виступам задав доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук Львівського державного університету безпеки життєдіяльності Григорій Васянович, який зробив аналіз наукової проблеми «Психолого-педагогічні та поетичні рефлексії персоналістичної інклюзії». Пленарний дискурс кандидат історичних наук, завідувач кафедри соціогуманітарних технологій Луцького національного технічного університету, доцент Оксана Жук, яка запропонувала тему «Забезпечення безбар'єрності як складова соціального захисту осіб з інвалідністю». На досить актуальній і близькій серцю проблемі «Психічне здоров'я учасників бойових дій через сенсоутворюючу цінність життя» зупинився кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики трудового навчання та технологій нашої Академії, доцент Іван Білосевич, який з початком бойових дій став на захист рідної землі.

Кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри педагогіки, психології та соціальної роботи Юлія Мельник додала пленарному дискурсу позитиву досить необхідними в наш час життєвими порадами фахівця «Щастя в умовах турбулентного світу: як зберегти внутрішній баланс і сенс». Її старший колега по кафедрі, кандидат педагогічних наук, професор Олександр Безносюк звернув увагу на «Роль агресії та тривоги у спорті». Про «Методи арт-терапії в роботі практичного психолога зі слабозорими та незрячими дітьми» розповіла Юлія Грановська – практичний психолог спеціальної школи №1 в смт. Клевань, що на Рівненщині. Директор цієї ж школи Євгенія Фалко розкрила роль «Психолого-педагогічного супроводу особистості в умовах війни». А завершила виступи на пленарному засіданні конференції Анастасія Чиріба – здобувачка бакалаврського рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Психологія» Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, яка наголосила на «Психологічному впливі травматичних подій на подальше життя людини».

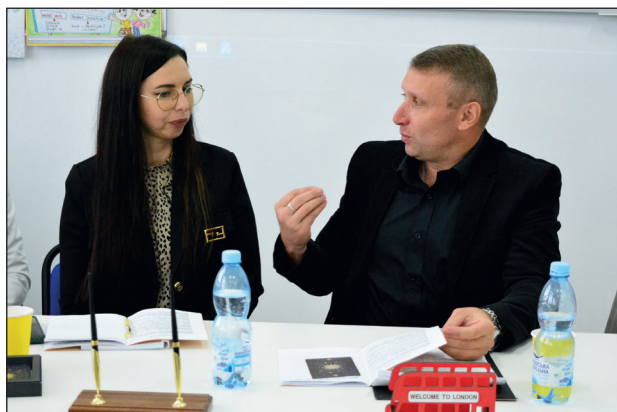
Під час секційних засідань їх учасники разом із модератором, доцентом Юлією Тимош працювали над проблемами шести тематичних спрямувань: «Теоретико-методологічні засади психології та педагогіки», «Психологічні механізми адаптації та саморегуляції в умовах стресу й кризових ситуацій», «Соціально-психологічні аспекти формування

життєстійкості та професійної ідентичності», «Практичний досвід роботи психологів, педагогів, соціальних працівників у сучасних умовах», «Психолого-педагогічний супровід особистості в реаліях війни: виклики, ресурси, перспективи» і «Соціальна робота з різними категоріями населення в умовах сучасних викликів».

Засідання секції «Теоретико-методологічні за-

сади психології та педагогіки» розпочалося виступом старшого викладача кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання нашої Академії Алли Афанасенко «Психологія співацького голосу». Студентка

бакалаврату спеціальності «Дошкільна освіта» Тетяна Грицак доповіла про «Педагогіку партнерства як один із факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу в закладі дошкільної освіти». Наш науковець, доцент кафедри педагогіки, психології та соціальної роботи Любов Кравець аналізувала «Освітні інновації в українській школі». Доктори педагогічних наук, професори кафедри практичної психології та педагогіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності Андрій Литвин і Лариса Руденко ха-

доцент кафедри практичної психології та педагогіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності Світлана Вдович доповідала про «Гуманізацію освітнього процесу в закладах вищої освіти». Темою виступу професора кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання нашої Академії Олександра Дем'янчука стало «Формування творчого потенціалу особистості в сучасних умовах». Комплекс

фундаментальних теоретичних і методичних фахових питань вирішували інші науковці навчального закладу: «Психологічна безпека шкільного середовища як умова профілактики боулінгу» (доцент Андрій Заблоцький), «Сучасні підходи до організації та проведення педагогічної практики майбутніх учителів музичного мистецтва» (доцент Ліна Ільчук), «Формування духовних цінностей у майбутніх учителів музичного мистецтва через розуміння смислу музичного твору: семіотичний аспект» (викладач Юлія Мельник), «Інноваційні методи викладання в мистецькій освітній галузі» (доцент Лариса Соляр), «Хорове

диригування як культурний код української музики: від традицій до сучасності» (старший викладач Мар'яна Томашівська), «Партнерська взаємодія сім'ї та закладу дошкільної освіти в контексті виховання дітей» (студентка бакалаврату Софія Фаберська), «Цифрові інструменти для підвищення зацікавленості: від теорії до практики» (доцент Олена Фурман), «Значення вокалотерапії для розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах загальної середньої освіти» (доцент Микола Швидків).

«Змішаний формат навчання як ресурс психоемоційної підтримки учнів у кризових умовах» – тема виступу студентки бакалаврату спеціальності «Психологія» Анастасії Грац, яка дала старт науковій дискусії на засіданні секції «Психологічні механізми адаптації та саморегуляції в умовах стресу й кризових ситуацій». Студент бакалаврату спеціальності «Соціальна робота» Станіслав Захарчук вирішував проблему «Механізми психологічної стійкості: як подолати тривогу та страх». В цьому ж тематичному руслі працювала студентка бакалаврату (спеціальність «Психологія») Марія Казимирович, яка висвітлювала «Роботу з травмами у дітей і підлітків під час кризи», а також Валентина Климуш («Техніки емоційної регуляції у студентів і підлітків під час стресу») та Андрія Яшук («Відновлення психоемоційного стану особистості після травми»). Вероніка Стефурак (бакалаврат, спеціальність «Психологія») доповідала за темою «Арт-терапія та креативні методи розвитку особистості у школі та в університеті», а її колега по майбутньому фаху Олена Юрчук аналізувала «Розвиток емоційного інтелекту як основу психологічної компетентності». Завершив роботу секції виступ психолога Кременецького академічного ліцею імені Уласа Самчука Людмили Свідинської, яка охарактеризувала «Техніки саморегуляції в умовах стресу та кризових ситуацій».

Учасники секційного засідання за тематикою «Соціально-психологічні аспекти формування життєстійкості та професійної ідентичності» розпочали свою роботу з доповіді доцента кафедри педагогіки, психології та соціальної роботи Марії Боднар «Емоційно-вольова регуляція в процесі прийняття управлінських рішень керівником освітнього закладу». Завідувач цієї кафедри, доцент Маріанна Ярошук аналізувала «Методологію психологічного аналізу адаптації особистості в освітньому середовищі». В секції працювали представники Рівненського

інституту Університету «Україна»: магістрантка спеціальності «Психологія» Юлія Гулюк говорила про «Інтернет-залежність як чинник деформації ціннісних орієнтацій сучасних підлітків», а її колега Юрій Жученя – про «Мотиваційні аспекти самореалізації в студентському віці». Нашу Академію у цій секції представляв студент бакалаврату спеціальності «Соціальна робота» Олександр Савчук, який запропонував тему «Самооцінка, впевненість у собі та професійна самореалізація».

(Закінчення на стор.7)

УВАГА – ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННЮ НАСЕЛЕННЯ

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

Представники Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка у співпраці зі своїми колегами з Луцького національного технічного університету і Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка підготували і провели XI Всеукраїнську науково-практичну конференцію в режимі онлайн «Медико-біологічні проблеми фізичного виховання різних груп населення».

Організаційний комітет конференції очолив доктор педагогічних наук, проректор з наукової роботи Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка, професор Микола Курач. Співголовами організаційного комітету виступили кандидат біологічних наук, професор Віктор Чижик; кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання та спорту, доцент Віктор Голуб; кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри фізичного виховання та спорту та здоров'я, доцент Володимир Ковальчук.

До організаційного комітету увійшли наші науковці, кандидат психологічних наук, проректор з навчальної роботи, доцент Марія Боднар; кандидат педагогічних наук, декан факультету фізичного виховання, біології та психології, доцент Микола Божик; кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Тетяна Кучер і кандидат біологічних наук, професор Олена Довгань, а також кандидат технічних наук, декан факультету цифрових освітніх та соціальних технологій, доцент Галина Герасимчук; кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Сергій Савчук і кандидат педагогічних наук, доцент Володимир Файдевич з Луцького національного технічного університету та кандидат наук з фізичного виховання та спорту, декан факультету фізичного виховання, доцент Віктор Шандригось; кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Андрій Огністий; кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри теорії методики олімпійського та професійного спорту, доцент Петро Ладика з Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Модераторами пленарного засідання виступили професор Віктор Чижик і доцент

Віктор Голуб.

З вітальними словами до присутніх звернувся кандидат педагогічних наук, декан факультету фізичного виховання, біології та психології, доцент Микола Божик; кандидат наук фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри фізичного виховання спорту та здоров'я, доцент Володимир Ковальчук; кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Андрій Огністий і кандидат з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри теорії методики олімпійського та професійного спорту, доцент Петро Ладика.

Відкрила пленарне засідання доповідь кандидата наук з фізичного виховання та спорту, доцента кафедри теоретико-біологічних основ фізичного виховання Кременецької обласної гуманітарної медичної академії імені Тараса Шевченка, доцента Володимира Банаха «Персоналізоване фізичне виховання здобувачів вищої освіти». На «Використанні оцінки варіабельності серцевого ритму в фізичній культурі та спорті» зупинився доктор біологічних наук, професор кафедри спортивних дисциплін Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, професор Станіслав Коваленко. «Досвідом медико-біологічного супроводу реабілітації осіб, що мешкають в екологічно несприятливих районах» поділилась доктор біологічних наук, професор ка-

ДО ПРОБЛЕМ ОСОБИСТОСТІ СЬОГОДЕННЯ

Юлія ТИМОШ, кандидат психологічних наук, доцент

Над секційною тематикою «Практичний досвід роботи психологів, педагогів і соціальних працівників у сучасних умовах» працювали, в основному, представники інших освітньо-виховних інституцій міста Кременця: психолог Кременецького ліцею №4 Наталія Герасимович («Збереження та зміцнення психічного здоров'я учасників освітнього процесу в умовах сучасних викликів»), психолог навчально-виховного комплексу «Кременецька ЗОШ №5 – Дитячий навчальний заклад» Олена Залевська («Метафоричні асоціативні карти у роботі з дітьми та підлітками»), психолог Кременецького ліцею ім. Галини Гордасевич Галина Синішина, («Шляхи формування резильєнтності усіх учасників освітнього процесу в умовах сьогодення»), а також психолог Кременецької класичної гімназії Кременецького академічного ліцею імені Уласа Самчука Олена Штогун («Практики відновлення: арт-терапія «Кавова майстерня»). Нашу Академію у цій секції представляла кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології та соціальної роботи Наталія Фіголь з темою «Соціальна адаптація дітей з особливими освітніми потребами засобами арт-терапії».

Актуальну проблематику «Психолого-педагогічний супровід особистості в реаліях війни: виклики, ресурси, перспективи» висвітлювали учасники п'ятої тематичної секції. Психолог Кременецького закладу дошкільної освіти №5 «Сонечко» Оксана Герасимова характеризувала «Стресостійкість як психологічний ресурс особистості в ситуації змін». Її колега, психолог Кременецького закладу дошкільної освіти №3 «Світ гармонії» Марія Залевська запропонувала тему «Використання казкотерапії як методу психологічної стабілізації психо-емоційного стану дітей дошкільного віку в умовах війни». «Пошук особистісних можливостей та ресурсів педагога в процесі реалізації власної професійної кар'єри та підвищення його адаптивності та гнучкості в умовах війни і реформування освіти» – тема виступу спеціаліста Центру професійного розвитку педагогічних працівників Кременецької міської ради Людмили Савіцької. Від нашого навчального закладу у цій секції виступили доцент кафедри педагогіки, психології та соціальної роботи Тетяна Новак («Психологічна підтримка і реабілітація як шлях до особистісного зростання в умовах кризи»), а також студентки бакалаврату спеціальності «Психологія» Анастасія Дохняк («Психологічна допомога дітям і підліткам у воєнних умовах») і Владислава Тимошук («Саморегуляція як ключовий чинник психічного здоров'я в умовах війни»).

«Соціальна робота з різними категоріями населення в умовах сучасних викликів» – змістовий напрям дискурсу фахівців, науковців і студентів, які працювали в шостій секції. Розпочала дискурс кандидат історичних наук, доцент кафедри соціогуманітарних технологій Луцького національного технічного університету Ірина Сушик, яка проаналізувала «Етико-деонтологічні вимоги до роботи з різними категоріями населення». Від імені молодих науковців інших вищих закладів освіти з аналітичним повідомленням «Технології саморегуляції як засіб профілактики професійного вигорання соціального працівника» виступив студент бакалаврату спеціальності «Соціальна робота» Рівненського інституту Університету «Україна» Микола Хомченко. Тема виступу доцента кафедри педагогіки, психології та соціальної роботи нашої Академії Володимира Терпелюка – «Організація соціальної роботи з жертвами «торгівлі людьми». Керівник навчально-методичного відділу Академії, магістрантка спеціальності «Соціальна робота і консультування» Тетяна Фокіна розкрила «Теоретичні основи формування соціально-психологічних умов попередження булінгу в шкільному середовищі». «Соціальна робота з людьми з інвалідністю у кризових ситуаціях» – тема виступу студентки бакалаврату спеціальності «Психологія» нашої Академії Юлії Кришук.

За матеріалами I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Психолого-педагогічні проблеми особистості в умовах сучасних викликів: теорія і практика» буде опубліковано тематичний збірник наукових статей.

федри теорії та реабілітації Запорізького національного університету, професор Надія Богдановська. «Розвитку інклюзивних фізіологічних трудових прийомів за допомогою фізичних пауз із стереотипності координаційної мілкої моторики рук та тренування когнітивних функцій» приділили увагу доктор медичних наук, завідувач лабораторії професійно-трудової реабілітації ДУ «Інститут геронтології ім. Д.Ф. Чеботарьова НАМН України», голова сектору соціальної геронтології та герої гігієни товариства геронтологів та геріатрів України, майстер спорту з веслування на байдарках і каное, віце-президент федерації каное міста Києва, голова клубу спортивного веслування ветеранів Олександр Поляков; його колеги: кандидат > Ніна Багнюк: медичних наук, старший науковий співробітник лабораторії, зовнішній незалежний експерт ВООЗ, клінічного консорціуму здорового старіння, міжнародний член Геронтологічного товариства Америки, комітет старіння Нью-Йорку, Американської асоціації сприяння розвитку науки, Європейського пакту навичок та компетенцій, Консорціуму сертифікації цифрових компетенцій країн Європейського Союзу Олена Томаревська і магістр спеціальної освіти (логопедія), вчитель-логопед освітніх закладів та закладів з інклюзивною формою навчання, викладач корекційної педагогіки та спеціальної психології, дефектолог-тифлопедагог, логопед закладів охорони здоров'я, молодший науковий співробітник лабораторії Наталія Елланська.

Завершальним акцентом пленарного засідання конференції став виступ «Фізична працездатність та її сомато-вегетативне забезпечення у високорослих підлітків у процесі секційних занять волейболом», який підготували господарі конференції, кандидат біологічних наук, професор кафедри теорії та методики фізичного виховання, професор Віктор Чижик, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання, доцент Віктор Голуб і кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я, доцент Володимир Ковальчук.

Продовжили програму конференції майстер-класи з волейболу та бадмінтону з керівниками – доцентами Віктором Голубом та Миколою Божином.

Модераторами секційних засідань виступили доценти Володимир Ковальчук та Микола Божик. Там прозвучали тематичні доповіді, що супроводжувалися активними дискусіями та жвавим обговоренням.

Доповіді, включені до програми конференції, увійдуть до відповідного Збірника наукових статей.

LITTERIS ET ARTIBUS: ДЕСЯТИЙ ГОРИЗОНТ

Марія ПАСЕВИЧ, в.о. голови Ради молодих науковців

У Кременецькій гуманітарно-педагогічній академії імені Тараса Шевченка відбулася ювілейна X Всеукраїнська науково-практична конференція «LITTERIS ET ARTIBUS: нові горизонти», підготовлена Радою молодих науковців академії. Конференція проходила на платформі ZOOM. Її учасниками стали

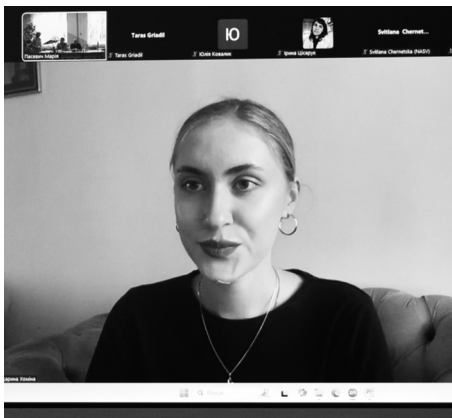
ла-садок) №160 (м.Харків) і господарів конференції – науково-педагогічного колективу Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка.

На відкритті Конференції з вітальними словами до її учасників звернулися проректор із стратегічного планування та наукової роботи нашої Академії, професор Микола Курач, в.о. голови Ради молодих науковців Академії, аспірантка Марія Пасевич, почесний член Ради молодих науковців, доцент Олена Тригуба, голова Студентського наукового товариства Академії, студент бакалаврату Іван Стаднік.

Робота пленарного засідання (модератор – Марія Пасевич) розпочала-

мологі науковці 29-ти науково-освітніх установ: Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Ужгородського національного університету, Українського державного університету науки і технологій, Національної академії суходутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут, Національного університету водного господарства та природокористування, Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка, Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка, Тернопільського національного університету імені Володимира Гнатюка, Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, Маріупольського державного університету, Інституту богословських наук Непорочної Діви Марії (м.Кам'янець-Подільський),

Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут», Житомирського державного університету імені Івана Франка, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, Миколаївського національного аграрного університету, а також Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, Балтського, Волинського, Бродівського педагогічних фахових коледжів, Кременецького лісотехнічного фахового коледжу, закладів загальної середньої освіти (Уманського ліцею №2, Ліцею №13 м.Києва,), закладу дошкільної освіти (яс-

ся проблемно-дискусійним виступом голови Ради молодих науковців Ужгородського національного університету, магістра медицини Тараса Гряділя, який запросив учасників наукового зібрання поміркувати над проблемою «Чи посилює генеративний штучний інтелект дослідження молодих вчених в епоху науково-педагогічних працівників і педагогічних працівників?». Студентка бакалаврату Київського НУ імені Тараса Шевченка Дарина Хоміна характеризувала «Відображення європейського світу в американському кінематографі». Представниця нашої Академії, асистентка Ольга Собчук виступила з доповіддю «Стратегії сюжетного розвитку в історичному детективі: порівняльний аспект». «Ресентимент як основа моральної інверсії: від Фрідріха Ніцше до Макса Шелера» – тематика проблемно-аналітичної розвідки студента бакаврату академії Давида Леся.

«Сучасні тенденції розвитку STEM-освіти та їх вплив на освітні програми середньої школи» – тема виступу студента бакалаврату академії Віталія Гонтарука (науковий керівник – доцент Олександр Омельчук).

Студійні засідання науково-практичної конференції проходили у форматі п'яти тематичних секцій: секція мовознавства та літературознавства (модератор – студент бакалаврату Іван Стаднік), секція історії, мистецтва та філософських наук (модератор – культурорганізатор Фахового коледжу Андрій Бурма), секція інформаційної діяльності та технологій (модератор – викладач Дмитро Клак), секція педагогіки та психології (модератор – аспірантка Марія Пасевич), секція біології та екології (модератор – доцент Олена Тригуба).

Засідання тематичної студії мовознавства та літературознавства розпочалося доповіддю доцента Українського ДУ науки і технологій Андрія Безрукова на тему «Транслатологічні аспекти відтворення екодискурсу в художній літературі». Методист Балтського педагогічного коледжу Анна Димовська висвітлює тему «Освітній потенціал

культурно-історичного підходу у вивченні дитячої літератури: від аналізу тексту до формування ціннісних орієнтацій». «Художній текст як інструмент виховання офіцерської етики та патріотизму в сучасному українському контексті» привернув увагу науковців Українського ДУ науки і технологій, доктора філософії Ігора Остапенка та доцента Оксани Боговик. Доповідачі інформували про зародження, розвиток і перспективи військової літератури (старший викладач Олеся Церковник-Городецька, Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут), про використання автентичних матеріалів у навчання англійської мови та про інтерактивні

технології у навчанні професійного англійського мовлення (старший викладач Світлана Чернецька, викладач Діана Панова; Національна академія суходутних військ ім.гетьмана Петра Сагайдачного), про вплив цифрової культури та соціальних мереж на англомовні процеси (викладач Анна Шиліна, Балтський педагогічний коледж), про інноваційні методики засвоєння учнями синтаксичних і пунктуаційних норм (вчитель Лариса Чернишова, Уманський ліцей №2) та про інноваційні підходи до викладання літератури в контексті Нової української школи (асистент Наталія Барановська, Кременецька гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка).

Окремі виступи були виголошені англійською мовою. У такому форматі оприлюднені доповіді студентів бакалаврату НУ водного господарства та природокористування Тетяни Бабак, Тетяни Бондарчук, Світлани Бордюженко, Анастасії Грабар, Єлизавети Мельник, Даніїла Рудюка, Марії Овдійчук, Інни Юревич (соціальні медіа, професійна мова, крос-культура, професійна комунікація, комунікативний маркетинг, міжкультурна комунікація), а також кременчанки Єлизавети Блозви (розчарування в американській мрії в романі «Великий Гетсбі»).

Магістранти Полтавського НПУ ім.В.Г.Короленка торкнулися проблеми

перекладу алюзивного тексту (Всеволод Букатар) та методики вивчення окремих тем із зарубіжної літератури (Вікторія Коваленко), а їх колега із НУ «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка Марія Гаврилюк пояснює військові позивні в мові українських мас-медіа. Специфічну тему «Ігрові технології як засіб навчання модальності» запропонували представники Дрогобицького ДПУ імені Івана Франка, магістрантка Валерія Синенька та доцент Анна Погоріла. Магістрантка Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка Юліана Нестерович аналізувала «Номінативне поле концепту «зрадник» у художній творчості Романа Іваничука.

Студенти бакалаврату нашої Академії зробили акцент на конкретних літературознавчих проблемах: основні види та еволюція жанру роману у світовій літературі (Софія Волохата), жанрову специфіку урбаністичного фентезі в зарубіжному романі (Дарія Данильчук),

явище родинного відчуження у зарубіжній новелі (Аліна Таборовець), а магістрант Володимир Гороховський доповідав про творчість Оксани Лятуринської у контексті діяльності культурних діячів української діаспори.

Робота секції історії, мистецтва та філософських дисциплін розпочалася доповіддю доцента Маріупольського ДУ Вікторії Мацуки «Культурний менеджмент як чинник сталого розвитку територіальних громад». Тематично оригінальним став виступ кандидата філософських наук, викладача Інституту богословських наук Непорочної Діви Марії Андрія Пальчика, який характеризував «Етимологічний та порівняльний підходи у тлумаченні концепту «панентеїзм». Старший викладач Балтського педагогічного коледжу Ростислав Димовський виступив із темою «Хор як простір емоційної комунікації: педагогічні стратегії розвитку творчої особистості». Магістр історії, незалежний дослідник Едуард Семешин дав історичну довідку «Студенти Сумського інституту соціального виховання (1930–1933)». «Культурна

інтеграція митця: кейс «Авторів вільних міст» (Friby-forfattere) в бібліотеках Норвегії» – тема виступу магістрантки Національного аерокосмічного університету «Харківський національний інститут». Аспірантка Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка Тамара Костиренко інформувала про результати власного наукового дослідження «Родини парафіяльного духовенства 1775 р.: історико-демографічний аналіз».

LITTERIS ET ARTIBUS: ДЕСЯТИЙ ГОРИЗОНТ

Привернули увагу виступи магістрантів Київського національного університету імені Тараса Шевченка Вікторії Паньків («Медіа і жінка: формування гендерних стереотипів у пресі Галичини кінця XIX – першої половини XX століття»), Дмитра Поліщука («Життя та громадсько-політична діяльність Панаса Бублія»), Вікторії Трошанської («Ідеологічне панування радянської номенклатури: механізми та практики (1964 – 1985 рр.)») та Богдани Тустанівської («Висвітлення теми Батуринської трагедії 1708 року в підручниках з історії Нової української школи»).

Науковий дискурс секції «Інформаційна діяльність і технології» розпочався доповіддю доцента Волинського коледжу Національного університету харчових технологій Лариси Гопанчук «Інформаційні технології в освітній діяльності: виклики та можливості цифрової доби», а продовжили його виключно представники Академії-господаря

учителів технологій» (Сергій Постумент) та «Критерії ефективності педагогічних умов реалізації творчих проектів учнів на уроках технологій» (Валерій Фещук, науковий керівник – професор Микола Курач).

Творчу активність на студійному засіданні секції педагогіки та психології виявляли представники всіх вищих закладів освіти – учасників конференції. Науковому дискурсу дала старт доцент Житомирського ДУ імені Івана Франка Наталія Басюк, яка представила тему «Особливості розвитку емоційного інтелекту здобувачів у канадській системі освіти». Її колега із Уманського ДПУ імені Павла Тичини, доцент Наталія Дубова характеризувала «Науково-дослідний підхід у викладанні технічних дисциплін під час підготовки майбутніх педагогів професійного навчання харчової галузі».

Завідувач кафедри психології та інклюзивної освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної

Чернівецького НУ імені Юрія Федьковича Василь Мардаль висвітлював «Роль нефор-

рання у юних спортсменів»).

Учасники студійного засідання

мально освіти у патріотичному вихованні молоді». Аспірант нашої Академії Іван Панчук і доцент Степан Шабага представили дослідження «Самопрезентація як шлях до розвитку професійного авторитету педагога». Старший викладач Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти Андрій Озарчук характеризував «Освітні можливості штучного інтелекту для розвитку дитини дошкільного віку».

Сказали своє слово і педагоги-практики: вчитель ліцею №13 м. Києва Тетяна Лужецька («Викладач як фасилітатор розвитку особистості: нові педагогічні стратегії»), вчителі Уманського ліцею №2 Черкаської області Олена Мороз і Андрій Вдовиченко («Застосування формуального оцінювання та технологій самооцінювання на уроках технологій у базовій середній освіті Нової української школи як засіб підвищення мотивації та навчальної самостійності учнів») і вихователь-методист закладу дошкільної освіти №160 Харківської міської ради Яна Чумаченко («нетрадиційні засоби художньо-продуктивної діяльності в контексті розвитку сенсомоторних та креативних навичок у дітей раннього віку»).

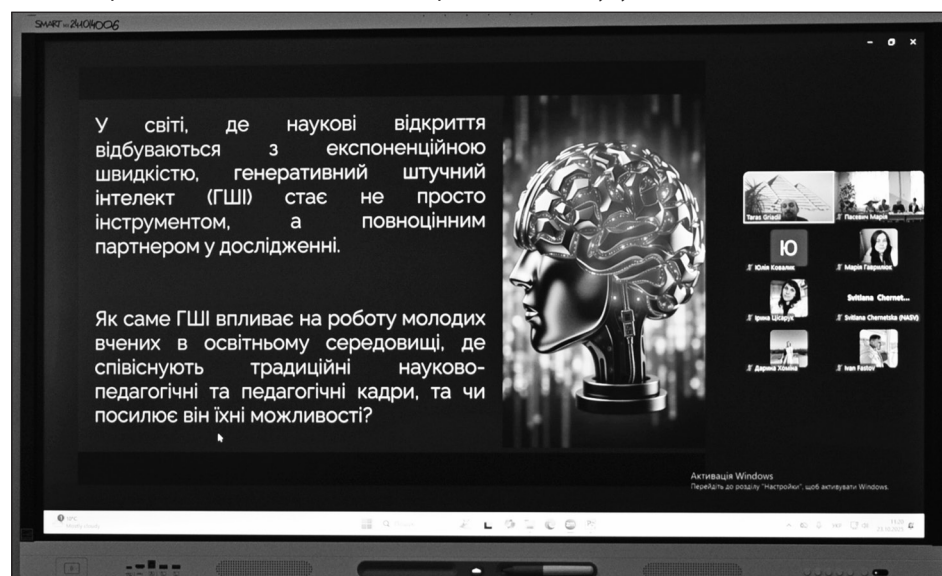
Помітною була активність студентів Бродівського педагогічного коледжу імені Маркіяна Шашкевича. Таку активність продемонстрували Вікторія Загакайло («Використання цифрових технологій на уроках у початковій школі»), Марія Західна («Саморозвиток майбутнього вчителя початкових класів як основа професійного становлення»), Кравець Мар'яна («Застосування інноваційних технологій для формування іншомовної компетентності в читанні учнів початкових класів Нової української школи») і Оксана Мороз («Роль соціального педагога у формуванні позитивної самооцінки молодшого школяра»).

Специфічну тематику «Прикордонна педагогіка в умовах воєнного стану та мобілізації» висвітлив курсант Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького Олексій Полоніков. Значне місце в програмі секційного засідання належить доповідям наших магістрантів Марії Остапчук («Партнерська взаємодія в системі сучасної дошкільної освіти»), Любові Савченко («Безбар'єрність та рівний доступ до освітнього середовища дітей дошкільного віку»), Юлії Стецюк («Особливості формування екологічної культури дошкільників»), а також студентки бакалаврату Ольги Балачук («Дослідження та ідентифікація психологічних факторів спортивного виго-

секції біології та екології заслухали науково-інформаційні повідомлення науково-педагогічних працівників, магістрантів і студентів бакалаврату нашої Академії: «Екологічний туризм Дубенського району Рівненської області» (доценти Олена Тригуба і Оксана Галаган, студент бакалаврату Матвій Скиба), «Трансформація українського ринку генетично модифікованих продуктів» (доцент Олена Тригуба, магістранти Каріна Ефендієва та Валерій Деревінський), «Теоретико-методологічні основи проведеної нетрадиційних уроків із зоології у 7 класі Нової української школи» (доцент Ольга Кратко і магістрантка Софія Остапчук). Магістрантка Валерія Тарарук характеризувала процес «Проведення білінгвального навчання під час вивчення біології в сучасній школі», а її колега Ігор Габрук – «Формування в учнів 10–11 класів компетентності «Екологічна грамотність і здорове життя» під час вивчення біології та екології». Оцінка впливу кінезіотерапії на зменшення больового синдрому та прискорення функціонального відновлення – тема доповіді студента бакалаврату Сергія Антонюка.

Кременецький сектор серед учасників Конференції представляли і викладачі лісотехнічного коледжу, і наукові співробітники Національного природного парку «Кременецькі гори». Зокрема, викладачі Кременецького лісотехнічного коледжу Ольга Берідзе та Надія Швець інформували про «Знайдені червонокнижні види грибів на території Кременецького району Тернопільської області», а заступник директора Національного природного парку «Кременецькі гори» Андрій Штогун, наукові співробітники Ірина Бобрик та Ірина Ляшук розкрили тему «Раритетна флора Кременецьких гір та чинники її збереження».

Значну роботу на засіданні секції виконали представники Тернопільського НУ імені Володимира Гнатюка. Тему «Експерсія у природничо-науковій освіті» висвітлювали аспірант Богдан Шевчик і магістрантка Христина Пожарнюк. Цікаві доповіді представили молоді автори-науковці, роботою яких керувала професор Світлана Піда: «Формування природничо-наукової компетентності учнів у курсі біології та екології» (магістрантка Марія Юнко), «Дослідницька діяльність як засіб розвитку наукового мислення школярів під час вивчення фотосинтезу» (магістрантка Анастасія Аюпджанян), «Фізіологічні особливості водоростів рослин: результати навчального експерименту під час проведення тижня біології в школі» (магістрантка Оксана Герчак), «Фотосинтетичні пігменти листків *lens culinaris medic* за інокуляції насіння мікробними препаратами та обробки протруйниками» (аспірантка Вікторія Козак).

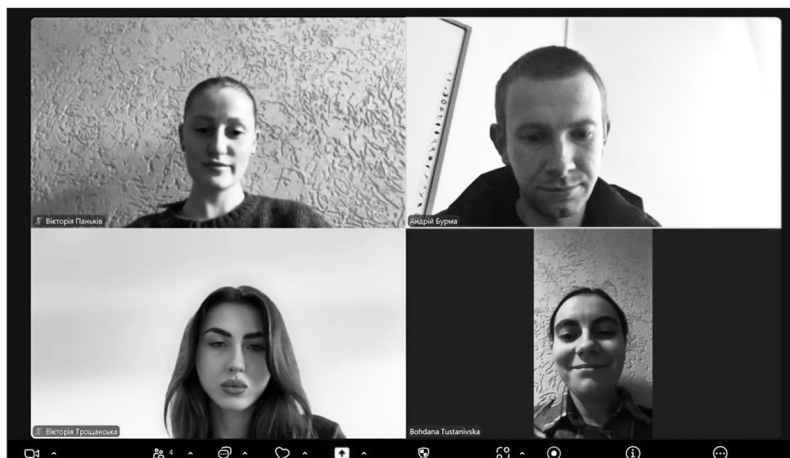

науково-практичної конференції. Старший викладач Олександр Ємець характеризував «Засоби блискавкозахисту будівель і споруд у змисті підготовки майбутніх учителів технологій». Активно працювали студенти бакалаврату Адріана Андріюк («Інтеграція вишивки у зміст уроків технологій як інструмент патріотичного виховання та розвитку творчих здібностей учнів»), Вероніка Фурсевич-Данильчук («Використання інтерактивних методів на уроках технологій у 7 класі») і Віктор Яловський («Використання інформаційно-комунікаційних технологій та графічних програм на уроках технологій»).

Основний обсяг програми секційного засідання виконали магістранти Віктор Бачинський («Методика розвитку креативності учнів закладів загальної середньої освіти у процесі профільного навчання»), Юрій Господарик («Можливості використання біодизайну на заняттях технологій у закладах загальної середньої освіти»), Віталій Дрель («Особливості формування в учнів ключових компетентностей з профільного навчання за технологічною галуззю»; науковий керівник – Олександр Омельчук), Назар Козак («Використання технологічних дисциплін як бази для інтеграції STEM-освіти»), Іван Присяжнюк («Формування дослідницьких умінь учнів закладів загальної середньої освіти на заняттях технологій») і Володимир Притула («Сучасні методи візуалізації навчального матеріалу на уроках інформатики»).

Аспіранти спеціальності висвітлювали теми «Трансформація оцінювання у вищій школі: виклики та можливості штучного інтелекту» (Марія Пасевич), «Перевірка та оцінка ефективності інформаційно-цифрових засобів професійної підготовки майбутніх

освіти Тетяна Ковбасюк запропонувала тему особливої актуальності – «Психологічна витривалість учасників освітнього процесу у період криз (на прикладі системи освіти України під час воєнних дій)». Старший викладач Кременчуцького НУ імені Михайла

Остроградського Тетяна Кондратенко і студентка бакалаврату Анастасія Горпинченко досліджували проблему «Математична та інформаційна компетентності у викладанні: нові акценти фахової підготовки майбутніх вчителів», а доцент Сумського ДПУ імені А.С.Макаренка Світлана Пухно і магістрантка Анастасія Галенко – «Психологічні особливості професійної ідентичності студентів-психологів: теоретичний аналіз проблеми». Доцент Харківського НПУ імені Г.С.Сковороди Антон Поденко та магістрантка Наталія Ісадкова здійснювали «Дослідження проблеми професійного вигорання педагогів на прикладі методики В.Бойка».

Аспірант Луганського НУ імені Тараса Шевченка Іван Фастов визначав «Дидактичні умови розвитку самоосвітньої компетентності студентів педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів», а його колега із

ОЛЕКСАНДР САГАН: ПРО ДЕРЖАВУ І ЦЕРКВУ В УКРАЇНІ

Анатолій БАГНЮК, головний редактор газети «Замок»

Для професорсько-викладацького та студентського колективів вищого закладу освіти зустріч із відомим представником академічної наукової спільноти – подія значима та професійно значима. Саме таким бачимо візит до нашої Академії доктора філософських

наук, завідувача відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Григорія Сковороди НАН України, професора Олександра Сагана. Особливість зустрічі з відомим вченим-релігієзнавцем полягає ще й в тому, що він – наш земляк: народився у селі Плоске Кременецького району, навчався в СШ №3 м.Кременця, після навчання в Київському педагогічному інституті працював учителем історії Кременецької школи-інтернату. Після закінчення аспірантури Інституту філософії НАН України – викладач Національного університету «Києво-Могилянська академія» (1994–1997). Із 1995 року – науковий співробітник Інституту філософії НАНУ (з 2021 р. – завідувач відділення релігієзнавства). Науковий консультант Президента України (2005–2006) і радник Секретаріату Президента України (2006–2007) з гуманітарних питань, голова Державного комітету України у справах національностей та релігій (2007–2010), державний службовець другого рангу (2008). Член Української Асоціації релігієзнавців, Центрального правління Українського Біблійного Товариства, редколегії журналу «Українське релігієзнавство». Учасник Об'єднаного собору українських православних церков (2018). Напрями наукових досліджень: історія релігії та Церкви в Україні, свобода совісті (законодавче забезпечення, практична реалізація), державно-церковні та між-національні відносини, політологія релігії, етнополітика, сучасні релігійні процеси у світі й Україні. Автор 210 наукових праць, у тому числі – трьох монографій: «Вселенське православ'я: суть, історія, сучасний стан» (910 с.), «Національні прояви православ'я: український аспект» (255 с.), «Православна церква України: конститування та перспективи розвитку» (103 с.).

Викладачі та студенти Академії отримали змогу прослухати лекцію Олександра Сагана «Державно-церковні відносини в сучасній Україні: проблемні питання», в якій було висвітлено законодавчу базу державно-церковних відносин, зокрема питання державного контролю за дотриманням законодавства про свободу совісті та релігійні організації, в тому числі про Державну службу України з етнополітики та свободи совісті. Виклад теоретичного матеріалу лектор постійно і конкретно супроводжував статистичним фактажем, завдяки чому присутні отримали цікаву інформацію про релігійну ситуацію в Україні. За офіційними даними, в Україні діє 18 тисяч православних релігійних громад, з яких – 8,3 тис. (91 монастир) входять до Православної Церкви України, а 9,7 тис. (210 монастирів) – до Української Православної Церкви Московського патріархату. Окрім цього, діють біля 5 тис. католицьких і близько 9 тис. протестантських релігійних громад, а також 290 громад іудеїв, 170 громад мусульман, 3 громади буддистів. Загалом, в Україні функціонує понад 33 тисячі релігійних громад різних конфесійних напрямків.

В лекції були оприлюднені результати опитування, проведеного «Центром Разумкова» за тематичним напрямком «Релігія і Церква в Україні: 2000–2023». За отриманими даними, 35% жителів України відносять себе до Православної Церкви України (митрополит Епіфаній), а безпосередньо серед всіх православних 7 із 10 позиціонують себе як прихильників ПЦУ, а вірними УПЦ МП називали себе лише 9% опитаних (показово, що у 2020 році цей показник рівнявся 22%). 11% респондентів називають себе греко-католиками. Важливо зауважити, що серед загального числа опитаних православних кожен 11-ий (11,3%) назвав себе «просто православним», без визначення приналежності до ПЦУ чи УПЦ МП. У підсумку, 61% населення України належить до православного сектора християнства. Сказано і про зміни в нинішньому стані УПЦ МП у зв'язку з московською агресією проти України: цією церквою втрачено 9 єпархій (біля 2 тис. громад) на окупованих територіях; до ПЦУ з 2019 року перейшли близько 1200 релігійних громад, внаслідок чого фактична кількість громад УПЦ МП не досягає 7 тисяч, що суттєво відрізняється від офіційної московської статистики.

Важливим і безсумнівно корисним результатом лекції виступає її конкретика, підтверджена статистичними та фактологічними матеріалами. Зокрема,

Повідомляється в лекції і про інші міжцерковні об'єднання (Нараду християнських церков України, Всеукраїнську раду християнських церков, Українську міжцерковну раду, Раду представників Духовних управлінь і центрів мусульман України, Раду Євангельських протестантських церков України тощо). Повідомлено, що на обласному рівні утворені та працюють регіональні духовні ради.

Висвітлюючи ідею реалізації автокефалії в Україні ХХ століття, науковець наголошує, що боротьба українців за свою Помісну Православну церкву відповідає всім канонічним засадам православного віровчення та церковної практики і, згідно з тезою про відповідність устрою церковних справ політичним і громадським формам суспільства, приходять до висновку, що церковні громади, які вийшли з УПЦ МП та УАПЦ і увійшли до ПЦУ, змінили свій статус з «неканонічних» на «канонічні», тобто з «невизнаних» на «визнані», і тут ніякі канони порушеними не були. Звідси випливає: якщо є Помісна православна церква, тобто Православна церква України, то всі інші церкви в Україні знаходяться «на чужій канонічній території», «в іншій церковній області». Так постає питання про канонічність (законність) перебування УПЦ МП в Україні. Саме з цієї причини Константинопольський патріархат позбавив митрополита УПЦ МП Онуфрія права на титул «Митрополита Київського і

ментальності, інше сприйняття культури, народних традицій, які підмінюються московськими традиціями. Тут – фронт протидії тотальній русифікації нашого населення, бо Російська православна церква та її складова УПЦ МП виступають інструментами русифікації України. Помісна церква допоможе нам об'єднати Україну з Україною. Історична паралель: в часи Петра Могили «об'єднати Русь із Руссю» означало знаття ворожнечі між православними і греко-католиками, то нині у нас інша ворожнеча – між московськими і українськими православними. Таку ворожнечу можна зняти лише в духовному просторі єдиної національної православної церкви.

Незалежний статус національної православної церкви, не підпорядкованої ніяким зовнішнім, тим більше, політичним впливам, особливо важливий для забезпечення національної єдності, державної безпеки в загальному. Бо релігійні проблеми, передусім проблеми національної православної церкви, мають і геополітичний контекст. На підтвердження цього факту, вдумаймося у висловлювання відомих персоналії сучасності. «Неможливо досягти реальної державної незалежності, якщо бодай 20% релігійної мережі в країні контролюється ззовні» (Збігнев Бжезинський, політолог і політичний діяч, США). «Традиційна конфесія Російської Федерації (православ'я) і ядерний щит Росії – це ті складові, які зміцнюють російську державність, створюють необхідні передумови для гарантування внутрішньої та зовнішньої безпеки країни» (Володимир Путін, президент РФ). «Томос, який проголошує Москву патріархатом, не відносить Київську митрополію до юрисдикції Москви... Неканонічні втручання у справи Києва, до яких вдавалася Москва, і терпимість з боку Вселенського патріархату в попередні роки не виправдовують жодне церковне порушення» (Варфоломій, Константинопольський патріарх).

Кремлівський режим перетворив російське православ'я в основу нової московської ідеології як доповнення до ідеології «руського міра». Це – паралельні проекти: «руський мір» як проект захисту геополітичних інтересів нинішньої російської імперії, та проект «Росії як Катехона», тобто «останнього оплоту світу від диявола та його злодіянь на землі». З останнього проекту випливає, що Росія покликана врятувати світ від бездуховності та «сатанинського розгулу». На таких «духовних цінностях православ'я» режим В.Путіна будує нову московську антизахідну політику. Практикується принципова нова «культурна політика», заснована на іконах, мощах святих, церквах і монастирях, яка фактично перетворилася на «духовну службу безпеки», оскільки відбувається злиття державних інституцій і православної церкви. Православ'я стає «міністерством пропаганди», складовою «релігійної дипломатії».

Із врахуванням таких позицій показовими виступають рішення XXV Всесвітнього російського народного собору, що відбувся у Москві 27 березня 2024 року під головуванням патріарха Кирила. Рішення (за їх термінологією – «Наказ») цього собору під назвою «Сьогодення та майбутнє руского міра» – це доктрина спільної діяльності кремлівської влади і Московського патріархату, згідно з якою: спеціальна військова операція Росії проти України є Священною справою, в якій Росія захищає єдиний духовний простір Святої Русі, в чому виконує місію «Утримуючого» («Катехона»), який захищає світ від натиску глобалізму та небезпечного Заходу, що впав у сатанізм; після завершення СВО вся територія сучасної України увійде до зони виняткового впливу Росії, бо російський народ – це єдиний народ, який складається з великоросів, малоросів і білорусів; в кінцевому підсумку Росія має стати державою-притулком для цих народів, для всіх співвітчизників, які страждають від західного глобалізму, воєн і дискримінації.

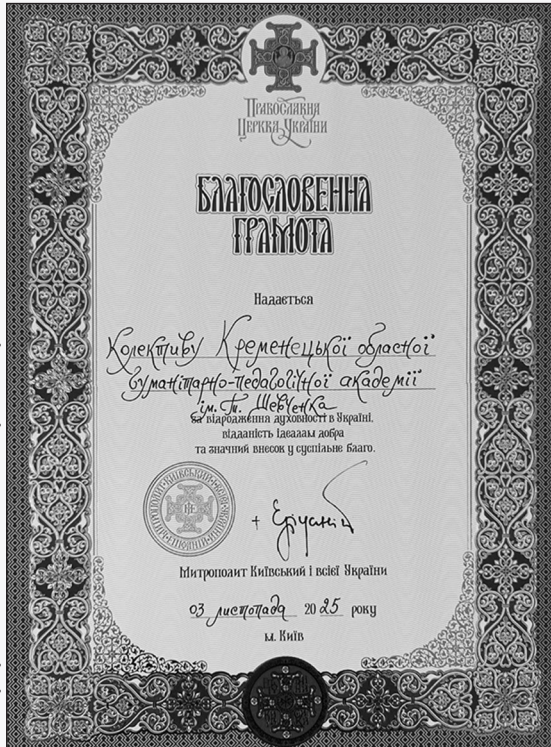
У ПАНТЕОНІ ПРАВЕДНОЇ АННИ

У Всеукраїнському храмі-пантеоні святої праведної Анни в с. Лішня Кременецького благочиння відбулось богослужіння з нагоди свята Зачаття праведною Анною Пресвятої Богородиці. Митрополит Тернопільський і Кременецький Нестор відслужив літію за спокій душ загиблих за Україну Героїв.

Його Вископреосвященству співслужили настоятель храму, протоієрей Андрій Любунь і клірики благочиння.

З благословення митрополита Київського і всієї України Епіфанія архієрей нагородив колективи та окремих осіб відзнаками Православної Церкви України за активну участь та всебічне сприяння в організації щорічної Всеукраїнської прощі родин загиблих воїнів.

Благословенною грамотою предстоятеля Православної церкви України, митрополита Київського і всієї України Епіфанія було нагороджено колектив Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка за відродження духовенства в Україні, відданість ідеалам добра та значний внесок у суспільне благо.

йдеться про предметну характеристику низки релігійних інституцій. Слухачі отримали інформацію про Всеукраїнську Раду церков і релігійних організацій, про Всеукраїнський союз церков ЄХБ, духовні управління мусульман України та Криму, Закарпатську реформаторську церкву, Німецьку євангелічно-лютеранську церкву України, Об'єднання іудейських організацій України, Православну церкву України, Римокатолицьку церкву в Україні, а також про українські Греко-католицьку, Євангельську, Лютеранську, УПЦ МП, Адвентистів сього дня, Християн віри євангельської, Вірменську апостольську церкву. Згадано і про Всеукраїнську раду релігійних об'єднань, до складу якої входять 8 релігійних інституцій іудейського, мусульманського, індуського, буддистського та інших напрямків, в тому числі, Об'єднання Синів і Дочок України Рідної Української Національної Віри (РУНВіра).

всієї України». Історія свідчить: Константинопольський патріархат ніколи не визнавав анексію Київської митрополії Московією, а сам факт «невизнання» зафіксовано в історичних церковних документах, зокрема в Томосі, наданому Православній церкві в Польщі. В листі Вселенського патріарха Дмитрія до Московського патріарха Алексія II та в інших джерелах зазначено, що Константинопольський патріархат визнає канонічні межі Московського патріархату такими, якими вони були встановлені при наданні Московському митрополиту титулу патріарха, тобто, станом на 1589 рік, отже, без Київської митрополії.

Боротьба за національну церкву, забезпечення можливостей для цілісного розвитку православ'я в Україні – це зміцнення державності, чинник відновлення ментальності українського народу. Бо саме через церкву українцям нав'язує іншу

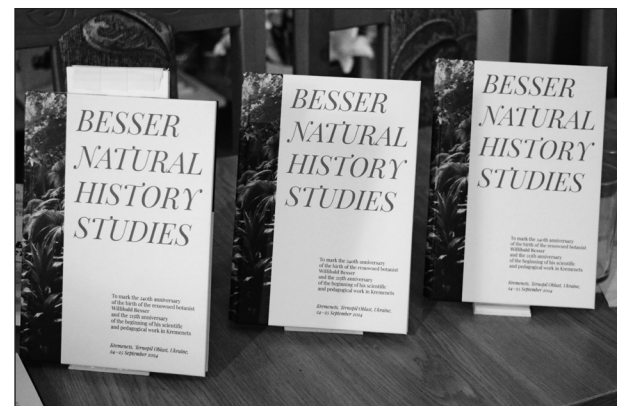
BESSER NATURAL HISTORY STUDIES

Оксана ГАЛАГАН, кандидат біологічних наук, доцент

Таку назву має нове англomовне видання, презентоване науковцями кафедри біології, екології та методик їх навчання в Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії ім.Тараса Шевченка і присвячене

вадський – старший викладач, кандидат філологічних наук, який відповідав за дизайн і видання; Микола Шогрин – директор НПП «Кременецькі гори», кандидат економічних наук та Антоніна Ліснічук – директорка Кременецького ботанічного саду, кандидат біологічних наук – співорганізатори та активні учасники конференції.

До заходу дистанційно долучилися науковці та співорганізатори з України й Польщі: Mykhaylo Chernetskyu (Ogród Botaniczny UMCS, Польща), Віталій Коломійчук (Ботанічний сад ім. академіка О.В. Фоміна), Алла Гнатюк (Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка НАН України), Світлана Піда (ТНПУ імені Володимира Гнатюка), Яків Дідух (Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України), Олександр Бондар (Західноукраїнський національний університет).

«BESSER NATURAL HISTORY STUDIES» – це не просто збірка наукових матеріалів, а символ наукової традиції, започаткованої більш ніж два століття тому у Кременці – місті, де Віллібальд Бессер розпочав свій шлях як педагог

240-річчю з дня народження видатного ботаніка Віллібальда Бессера та 215-річчю від початку його наукової й педагогічної діяльності у Кременці. Книга містить матеріали II Міжнародної наукової конференції «Бессерівські природознавчі студії», яка відбулась у КОГПА ім.Тараса Шевченка, та об'єднує сучасні дослідження з ботаніки, екології, історії науки та охорони природи.

Видання вийшло у світ за підтримки Австрійського бюро кооперації у Львові та Ukraine Office Austria. До підготовки його друку долучився Andreasy von Wenningery – аташе з питань освіти і науки, керівник Австрійського бюро кооперації у Львові та Ukraine Office у Австрії; Оріся Марушко – доцент, кандидат філологічних наук, координатор співпраці з Andreas von Wenninger; Денис Чик – професор, доктор філологічних наук як перекладач і мовний редактор англійською мовою; Юрій За-

ОЛЕКСАНДР САГАН: ПРО ДЕРЖАВУ І ЦЕРКВУ В УКРАЇНІ

Анатолій БАГНЮК, головний редактор газети «Замок»

З цивілізованих позицій таку політику кремлівського режиму та його сателіта московської церкви важко назвати «православною», настільки вона не відповідає суті термінам «православ'я», «православний». Тут варто згадати, що англійський соціолог Рейс Дейві запропонувала визначення релігійності, відданості православним духовним цінностям прихильників московської церкви – «належать, але не вірять». Це на відміну від західних європейців, які вірять, але не належать. Якщо конкретизувати: «русскій віруючий», заявляє, що він вірить в Бога, але діє в реальному житті як останній безбожник, а європейець, не декларуючи своїх християнських переконань, життєдіє за їх приписами. Крім цього, статистика свідчить (за даними соціологічних досліджень центру «Левада»): у Москві віруючими православними назвали себе 8% опитаних, а такими, що постійно дотримуються церковної релігійної обрядовості, всього 1%.

Нинішня кремлівська влада активно здійснює «нову культурну політику», засновану, як образно висловлюються фахівці, «на дипломатії мощів святих», ікон, будівництві храмів, монастирів. Відбувається злиття державних і церковних інституцій. Московська патріархія фактично стала «міністерством пропаганди релігійних цілей», активно використовує «релігійну дипломатію». Іде активне будівництво та оснащення храмів московської церкви за кордоном: будівництво православного духовно-культурного центру в Парижі, реставрація собору святого Миколая Чудотворця у Ніцці, ремонт Успенського кафедрального собору у Лондоні, часткове фінансування Кафедрального собору в Бухаресті та храму святого Сави у Белграді та інше; окрім цього – близько 1 млрд. доларів на проекти в Афоні. Од-

нак на такому фоні символічно звучить визнання російського диктатора Путіна, який вважає отримання Томосу Православною Церквою України найбільшим провалом російської зовнішньої політики за останні 200 років. Також показовим бачиться такий факт: Синод Константинопольського патріархату 9–11 жовтня 2018 року скасував

своїє явної поразки у духовно-релігійному секторі міждержавних відносин.

Негативне ставлення кремлівської влади до церковної незалежності України і конкретно до Православної Церкви України, визначається тим, що Москва вбачає комплексну небезпеку, яку несе українська автокефалія Московському патріархату зокрема, та «російському імперському проєкту» в цілому. Внутрішньочерковний аспект такої небезпеки: розкриття істинної історії Московського патріархату, як історії загарбання чужих канонічних територій; втрата значної кількості парафій, нині підпорядкованих УПЦ МП (близько третини); можливість «ланцюгової реакції», своєрідного «параду церковних незалежностей», до якого можуть долучитися Молдова, Білорусія, Казахстан, інші території; втрата значної частини кадрового церковного ресурсу, звуження джерел церковних доходів і ринку збуту церковної атрибутики та начиння.

рішення щодо підпорядкування Київського митрополита Московському патріарху, чим підтвердив канонічну залежність Києва тільки від Константинополя і його повну свободу від Москви, а вже 12 жовтня 2018 року у Москві відбулося екстрене засідання Ради Національної безпеки і оборони Росії на чолі із В.Путіним, де обговорювали «українське питання» у контексті отримання Томосу українською церквою. Обурення Кремля українським Томосом привело до рішення Синоду РПЦ 15 жовтня 2018 року про розрив «євхаристійного спілкування» з Константинопольською православною церквою. Це засвідчило визнання Москвою

Міжцерковний аспект небезпеки включає імідажеві втрати Московського патріархату як одного із найбагатших у православному світі, а за цим – і втрати світського Кремля у відносинах із православними країнами, водночас і паралельно з цим – зростання впливу та ролі Православної церкви України, яка об'єктивно стає потужним союзником Константинопольського патріархату. Ознаки таких процесів проявляються вже в даний час: ускладнюються відносини Росії та Російської православної церкви з православними церквами інших країн, які або виступають проти кремлівської ідеї «русского міра», або підтримують позицію Константи-

нополя щодо отримання Томосу Україною. Згадані чинники серйозно послаблюють вплив Росії на релігійні, політичні та навіть економічні процеси у Європі та світі. Тож у перспективі: привабливість «русского міра» втрачається не лише в Україні, а й в інших країнах світу. Відтак, геополітичні амбіції кремлівського диктатора В.Путіна та його соратників об'єктивно будуть корегуватися щодо сучасних внутрішньополітичних та зовнішньополітичних реалій.

Неможливо залишити поза увагою питання визнання Православної церкви України іншими Помісними церквами. Тим більше, що саме в цьому питанні російська світська дипломатія вдається до найрізноманітніших засобів і форм фактичного шантажу щодо інших «православних» країн: веде «пропагандистську війну» у релігійному секторі міждержавних відносин. Причому, російські політики цинічно спекулюють на історичних труднощах і проблемах у відносинах між окремими країнами, пов'язуючи їх або прив'язуючи їх до проблем релігійного життя і між церковних стосунків. Зокрема, дипломатія Росії намагається схилити представників інших держав не визнавати Томосу для Православної церкви України; проблему приналежності островів в акваторії Середземного моря між Грецією і Туреччиною також екстраполюють на міжцерковні відносини; не позбавлені релігійного акценту проблема Північного Кіпру і міграційна криза між Болгарією та Сербією. Перелік таких проблем можна продовжувати...

На завершення лекції було здійснено лаконічну характеристику 16-ти диптихальних, тобто, взаємовизнаних церков православного світу та окреслено проблему відносин між ПЦУ та УГКЦ та визнання останньої як патріархату. Заключним акордом лекції стали відповіді лектора на запитання викладачів і студентів Академії.

І КОНКУРС ХУДОЖНЬОЇ ФОТОГРАФІЇ

Микола СИРОТЮК, проректор із виховної роботи та міжнародного співробітництва

Майже століття тому, у 1928 році, у цих стінах була заснована шкільна фотомайстерня Кременецького ліцею. Її метою було надання допомоги студентам, які хотіли навчитися фотографії на практиці. Набуті навички перевірялись під час фото-

графування пам'яток міста та околиць, природи і характерних ландшафтів, проявів молодіжного життя та роботи шкіл. У студії працювали Станіслав Шейбаль, Людвік Гроновський, Мойсей Скальський, Генрик Германович та інші.

5 вересня 2024 р. спільно з Генеральним Консульством Республіки Польща у Луцьку було відкрито Музей фотомистецтва Кременеччини ім. Генрика Германовича, який є вільним арт-простором для поціновувачів фотомистецтва.

Сьогодні продовження традиції фотографії відгукується у роботах наших студентів, випускників та працівників Академії. В межах затверджених заходів з нагоди 220-ліття заснування Волинської гімназії у місті Кременець відбувся І Конкурс художньої фотографії ім. Генрика Германовича.

У Конкурсі, що проводився з 1 липня по 20 вересня 2025 року, брали участь Ксенія Жихарева – студентка II курсу спеціальності «Образотворче мистецтво» фахового коледжу; Ангеліна Білецька – студентка I курсу спеціальності «Образотворче мистецтво» Академії; Каріна Брега – студентка III курсу спеціальності «Англійська мова

та література»; Анастасія Безушко – студентка II магістерського рівня спеціальності «Дошкільна освіта»; Валентина Кашук – лаборант; Ірина Самойленко – викладач фахового коледжу.

На урочистості з нагоди завершення I Конкурсу художньої фотографії ім. Генрика Германовича у Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка прибули Генеральний Консул Республіки Польща у Луцьку Анна Новаковська; Консул Республіки Польща у Луцьку Марек Войцеховський та голова Товариства відродження польської культури імені Юліуша Словацького Мар'ян Кая. Польські гості відвідали сучасні аудиторії, Музей освіти Академії, Актівий зал ім. Тадеуша Чацького, Концертний зал Гуго Колонтей, Музей Г.Германовича, Галерею засновників освітнього закладу, Міжконфесійну каплицю.

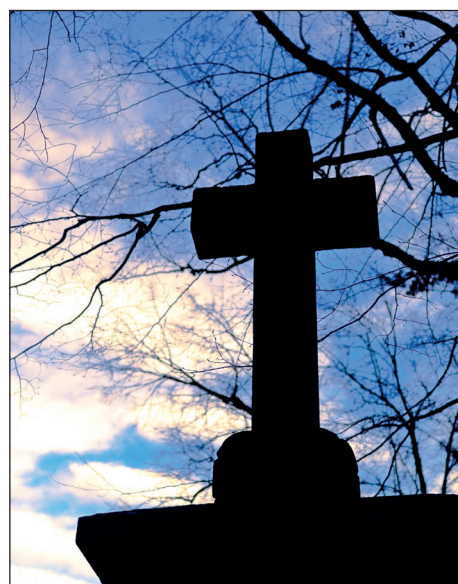
У Виставковій залі бібліотеки, де були розміщені конкурсні роботи учасників конкурсу, до слова запросили ректора Академії, професора Афанасія Ломаковича та Генерального Консула Республіки Польща у Луцьку Анну Новаковську.

Після огляду робіт, супроводжуваного живою музикою, конкурсна комісія обрала переможців: Дипломом III ступеня нагородили Валентину Кашук; II місце виборола Ангеліна Білецька, а Диплом I ступеня отримала Каріна Брега. Решті учасників вручили Сертифікати учасника Конкурсу.

Висловлюємо щирі вдячність Генеральному Консулу РП у Луцьку Анні Новаковській та Консулу Мареку Войцеховському за співучасть та партнерство у даному проєкті. Впевнені, що традиція фотомистецтва буде продовжуватись у стінах нашого закладу, а пам'ять про фотомитців Кременецького ліцею буде примножуватись та доповнюватиметься художніми роботами сучасних авторів. Адже метою Конкурсу є відродження та популяризація мистецтва художньої фотографії серед працівників та здобувачів вищої освіти Академії, привернення уваги до глибоких історичних коренів художньої фотографії у Кременецькому ліцеї, пропагування продовження культурно-мистецької спадщини фототовариства Кременецького ліцею, виховання загальнолюдських цінностей, підвищення почуття патріотизму та естетичного виховання.

ІМ. ГЕНРИКА ГЕРМАНОВИЧА

ГІСТЬ ІЗ... АНТАРКТИДИ

Оксана ГАЛАГАН, кандидат біологічних наук, доцент

В рамках курсу «Географія материків та океанів» працівники НПП «Кременецькі гори» організували зустріч студентам і викладачам кафедри біології, екології та методики їх навчання КОГПА ім. Тараса Шевченка з біологом, ентомологом, кандидатом біологічних наук, науковим співробітником Державного природознавчого музею НАН України у

Львові, а також фотографом, волонтером, громадським діячем Сергієм Готовим – людиною, яка два роки зимувала на найхолоднішому материку.

Сергій Готов родом із Луганської області, але зараз проживає у місті Львові. Він поділився своїми враженнями про Антарктиду, про китів та ластоногих, пінгвінів, а також інших видів птахів та риб. З рослин, як виявляється, зростає лише два види: перлівниця антарктична та щучник антарктичний. Вчений також розповідав про те, які біологічні дослідження проводяться на нашій українській станції «Академік Вернадський»: вивчення видового складу живих організмів; спостереження за особливостями гніздової біології птахів; сезонна динаміка та популяція китоподібних та ластоногих; сезонні явища в житті тварин; аналіз гніздового матеріалу птахів; паразитологічні дослідження тощо.

Студентів вразив той факт, що в океанічній рибі багато паразитів, а їх вага може складати більше третини маси риби, тому вся океанічна риба продається вже очищеною. Паразитологічним дослідженням вчений приділяв дуже багато уваги і навіть знайшов новий вид гельмінтів. Хоча в Україні він найбільше займається ентомологічними дослідженнями.

Також гість ділився різними життєвими історіями з підготовки до експедиції та самого перебування на станції «Академік Вернадський».

Сергій Готов разом із дружиною написав книгу «У вогняному кільці» (видавництво «Фоліо») про оборону Луганського аеропорту, яка видана українською та англійською мовами. У документальній хроніці описуються події, пов'язані з обороною міжнародного аеропорту «Луганськ» та прилеглих населених пунктів (квітень – початок вересня 2014 року), а також ті, що передували окупації Луганська (зима – весна 2013–2014 років).

Щось організовувати, якісь збори чи акції за тисячі кілометрів непросте. Однак вчені донатили на ЗСУ, підтримували різні волонтерські організації та проекти, робили фотовиставки, де відвідувачі могли пожертвувати кошти. Це більш інформаційно-освітній проєкт, але в умовах повномасштабної війни України з росією він дає змогу зібрати гроші на конкретні потреби для військових.

Сергій Готов надавав свої фотографії, що робив під час експедиції. Світлина, що увійшла до авторської виставки «Кольори білого континенту», не лише несуть інформацію про екстремальне життя в холоді Антарктиди, а й допомагають «бойовим пінгвінам» – колегам-полярникам, які зараз боронять нашу землю в її найгарячіших точках. Подібна виставка пройшла в Америці, де благодійний фонд «Лелека» збирає на тактичні рюкзаки. Антарктичний центр також допомагає полярникам, які служать у ЗСУ: купують для них дрони, павербанки, автівки.

Разом зі своїми колегами Сергій Готов виконує ще одну важливу місію – нести світове слово правди про Україну. Розповідають про антарктичну станцію та Україну в Чикаго, Каліфорнії, Сан-Дієго. В головному офісі Google вона тривала п'ять днів. Окрім цього, наш гість брав участь у різних благодійних проєктах у Латвії, Німеччині, Швейцарії. Це також були виставки, де можна було придбати авторські роботи чи витвори мистецтва. Кошти були спрямовані на закупівлю швидкої допомоги та медичного обладнання.

Студенти та їхні наставники захоплюються мужністю, витривалістю, науковим горінням і щирою благодійністю Сергія Готова та його колег і надіються на наступні цікаві зустрічі.

ПОЛІЛОГ ПРО ВАЖЛИВЕ ТА ЦІКАВЕ

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

В іменній аудиторії Бориса Козубського Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка відбулось цікаве дійство. Викладач філософських дисциплін, кандидат філософських наук, доцент Олена Мороз організувала для студентів-третьоккурсників Академії гостьову зустріч з відомим у нашому регіоні та за його межами кременецьким філософом Анатолієм Багнюком. Вона коротко розповіла про гостя, його великий

вплив на вибір її науково-філософської та життєвої траєкторії, про спільну роботу в академічній газеті «Замок» і формування особистісних якостей.

Анатолій Багнюк почав свою розмову з підступно нетрадиційних запитань: «Хто хоче бути старим?» і «Хто хоче померти молодим?», які застали слухачів зненацька і змусили сконцентруватися на відповіді. У ході розповіді йшлося про Слово і Поняття, про Розум і Мудрість, про філософські тріади істота – Індивід – Особа; Тіло – Душа – Дух; Освіченість – Культурність – Інтелігентність тощо. Окремо зупинились на діях української

філософської думки.

Під час активного полілогу студенти почали ставити гостеві гострі питання, на які він із задоволенням давав відповіді. Молодь цікавилась, як перейти від атеїзму до релігійності, торкалася проблем життя і страху смерті, провини і розкаяння та багатьох інших.

Найактивнішими виявилися Давид Лесь та Ірина Кутрань (31-І); Марія Казимирович і Максим Бурцакий (31-ПС), Соломія Ставінська (31-У) та Зоряна Перегінчук (31-М).

Після розмови студенти мали нагоду ближче ознайомитися з майже трьома десятками авторських книг Анатолія Багнюка, серед яких – навчальні і науково-методичні посібники, рекомендовані Міністерством освіти і науки України, науково-популярні та художні видання. Вони розглядали те, що було їм цікаве, і продовжували спілкуватися з автором.

Захід пройшов у теплій, невимушеній і дружній атмосфері. Він залишив цікаву інформацію та багато яскравих вражень. А ще – питання, які при бажанні можна буде розглянути на черговій зустрічі.

МИКОЛА СЛИВ'ЮК – ПРО ЕЛЕКТРОННИЙ ЖУРНАЛ

Ірина ЦІСАРУК, кандидат педагогічних наук, доцент

Для здобувачів вищої освіти спеціальностей «Трудове навчання та технології» та «Інформатика» було організовано навчально-методичний семінар на тему «Електронний журнал як інструмент цифрового менеджменту освітнього процесу: досвід, проблеми, можливості». Під час семінару студенти мали змогу ознайомитися з сучасними підходами до організації освітнього процесу в умовах цифровізації освіти, також було розглянуто переваги використання електронного журналу як важливого інструменту управління навчальною діяльністю, моніторингу результатів навчання та комунікації між учасниками освітнього процесу.

На семінар було запрошено вчителя інформатики Білокриницької ЗОШ І-ІІІ ступенів Миколу Слив'юка, який поділився власним практичним досвідом упровадження електронних журналів у шкільну практику, акцентував увагу на реальних викликах та шляхах їх подолання, а також представив практичні рекомендації щодо ефективної роботи з цифровими освітніми сервісами.

Такі заходи сприяють формуванню у майбутніх педагогів готовності до впровадження інновацій у майбутній професійній діяльності.

ХУДОЖНЄ МИСТЕЦТВО ТА ОСОБИСТІСТЬ ШКОЛЯРА

Сергій Томашівський, майстер народної творчості України

На базі Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка та Фахового коледжу відбувся методичний семінар «Художнє мистецтво як інструмент розвитку особистості школяра та профілактики тривожності» з участю вчителів художнього відділу КЗ «Радивилівська дитяча школа мистецтв».

Організаторами заходу стали викладачі циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва спеціальності «Образотворче мистецтво» та «Трудо-

ве навчання та технології» Фахового коледжу разом з кафедрою мистецьких дисциплін та методик їх навчання спеціальності «Мистецтво. Образотворче мистецтво».

У роботі семінару розглядалися різні аспекти теми «Художнє мистецтво як інструмент розвитку особистості школяра та профілактики тривожності». З доповідями виступили Богдана Гуменюк («Використання техніки монотипії в арт-терапевтичній роботі з школярами»); Олександра Мушак («Виготовлення української оберегової ляльки як ефективний інструмент арт-терапії»); Тетяна Нікіфорчук («Художня діяльність у школі: шлях до розвитку емоційного інтелекту та гармонії особистості»); Оксана Качаловська («Використання ігор з фарбами і водою при малюванні в техніці «акватуш» як інструмент арт-терапії»); Василь Петровський («Ленд-арт як інструмент арт-терапії»); Олена Тимків («Формування позитивних емоцій засобами образотворчого мистецтва»); Віталій Писаренко («Випалювання по дереву як метод самовираження та релаксації у підлітків»); Іванна Погонєць («Діджитал-арт та абстракція як сучасні методи малювання у розкритті творчого потенціалу школярів»); Олександра Панфілова («Мистецтво Волині в контексті українського культурного простору»); Тетяна Балбус («Відображення емоцій учнів засобами українських декоративних розписів на заняттях образотворчої діяльності»); Оксана Бельмас («Композиція як інструмент гармонії: як навчити учня бачити, а не боятися помилятися. Арт-терапія»); Агата Капуста («Креативність і експеримент у класі. Допомога учням в пошуку власного стилю»); Марія Шлапчинська («Безпечне самовираження, подолання емоційної напруги та гармонізація психічного стану учнів за допомогою нетрадиційних підходів до викладання мистецьких дисциплін»); Юрій Ліщук («Художнє конструювання за допомогою інформаційних засобів. Сублімація емоційної сфери на змодельованого персонажа в Blender»); Ігор Галаган («Інтерактивні галереї та віртуальна реальність. Художнє мистецтво як інструмент зняття стресу, реалізований засобами інформатики та електронного навчання»).

У Читальному залі бібліотеки завідувач Юлія Стрельчук ознайомила гостей з історією нашого закладу вищої освіти.

Для учнів КЗ «Радивилівська дитяча школа мистецтв» було проведено екскурсію у Виставкову залу Академії, музей ім. Генріка Германовича, навчальні аудиторії образотворчого мистецтва та художні майстерні технологій. Викладачі спеціальності ознайомили гостей з особливостями образотворчого мистецтва. Зокрема, заслужений майстер народної творчості України, доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання Тетяна Балбус розповіла про техніку виконання батику, Іванна Погонєць показала процес роботи на офортному станку та проаналізувала види естампу, Олена Тимків охарактеризувала особливості гуашевого живопису та етапи роботи над ним. Богдана Гуменюк та Оксана Качаловська продемонстрували різновиди технік творчих випускових робіт коледжу та академії.

В рамках семінару Сергій Томашівський провів бесіду з історії художньої кераміки, де учні мали можливість ознайомитись із технологією виготовлення гончарного виробу.

Юні гості відвідали майстерню обробки текстильних матеріалів, де про специфіку роботи розповіла Олександра Мушак, та подивилися зразки робіт здобувачів фахової передвищої освіти. У майстерні лозоплетіння Василь Петровський продемонстрував процес виконання виробу з лози, Віталій Писаренко представив майстерню художньої обробки деревини та показав роботи здобувачів фахової передвищої освіти та випускників спеціальності. Згодом учні відвідали ботанічний сад, де мистець Василь Петровський представив авторські роботи з дерева та студентські – у техніці лозоплетіння.

ПЕДАГОГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО – ДІЄВЕ

Любов КРАВЕЦЬ, кандидат педагогічних наук, доцент

Студенти 31-Б групи факультету фізичного виховання, біології та психології Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка в рамках практики з виховної роботи (методист – кандидат педагогічних наук Любов Кравець) провели цікавий виховний захід у філії Кременецької лінгвістичної гімназії Кременецького академічного ліцею імені Уласа Самчука. У сімейній творчій майстерні «І в будні, і в свята» брали участь учні 6-го класу та їхній класний керівник Юлія Чорноока, студенти, сім'я викладачів Томашівських, завідувач педагогічної практики Василь Трифонюк, фотокореспондент газети «Замок» Валентина Кашук.

Під час заходу переглядали відео з Олексієм Томашівським, який натхненно розповідав про обереги своєї родини; слухали вірші у виконанні артистичних учениць Софії Вілівчук і Христини Діброви про українське народне мистецтво; насолоджувалися грою Мар'яни Томашівської на старовинних музичних інструментах, уважно слухали історію-розповідь про них. Також діти мали можливість відчувати себе справжніми музикантами під час імпровізованого ансамблю.

Сергій Томашівський зачарував дітей роботою на гончарному кружі. Всі захоплено спостерігали, коли глина під руками майстра перетворювалася на витвір мистецтва. Виготовлений ним горщик із символічними побажаннями учнів після термічної обробки займе почесне місце у класі.

Активність проявляли учні під час електронної гри Kahoot «Українське мистецтво». Переможці отримали солодкі призи від волонтерської кухні академії.

Кожна родина з покоління в покоління передає найцінніше: традиції, знання, предмети-обереги. Ця ідея була провідною у проведеному інтерактивному заході.

Ще один приклад педагогічного партнерства із цим освітнім закладом продемонстрували студенти 31-Б і 23-Бс груп КОГПА ім. Тараса Шевченка під час педагогічної практики з виховної роботи разом зі своїм методистом Любов'ю Кравець: вони провели із шестикласниками та їхнім класним керівником Юлією Чорноокою інтелектуальну експедицію «Таємниці чаю».

Під час Свята чаювання клас перетворився на справжній чайний салон, де панувала атмосфера гармонії та пізнання. Учні дізналися багато нового про різні сорти чаю, їхню історію та географію походження. Вони із захопленням презентували свої сімейні чайні сервізи, розповідаючи про їхнє значення та традиції, і це було дуже зворушливо!

Неповторною «родзинкою» свята стало знайомство з китайською мудрістю: діти переглянули спеціально записане відеозвернення від нашої землячки, кременчанки Світлани Дзюми, яка зараз проживає у Китаї. Вона розповіла про китайське чаювання як вид медитації та філософію спокою.

Неповторною «родзинкою» свята стало знайомство з китайською мудрістю: діти переглянули спеціально записане відеозвернення від нашої землячки, кременчанки Світлани Дзюми, яка зараз проживає у Китаї. Вона розповіла про китайське чаювання як вид медитації та філософію спокою.

Натхненні китайськими традиціями, школярі створили власні унікальні «чашки на-строю», прикрасивши їх на свій смак, вчилися основам чайного етикету (як правильно подавати, пити та насолоджуватися напоєм). А найголовніше – всі смакували неймовірний, ароматний, корисний та унікальний чай.

Гостя свята, науковий співробітник відділу лікарських рослин та нових культур Кременецького ботанічного саду Ірина Ігліна представила чай, які її колеги виготовляють із сушених трав та ягід Кременеччини. Учні мали змогу самостійно заварити чай, обираючи складники за власним смаком.

Одним словом, у класі було по-особливому цікаво, тепло, ароматно і затишно.

На завершення прозвучало звернення модераторів заходу Анастасії Воробйової та Олександри Дубової: «Подяку висловлюємо Мар'яні Мирославівні та Сергію Михайловичу. Ви подарували кожному з нас тепло, натхнення та любов до праці. А вам, шановні учні, бажаємо, щоб творчість завжди жила у ваших серцях. І пам'ятайте, головне: кожна родина – неповторна, кожна сім'я має свої особливі традиції. Тож бережіть їх, продовжуйте та діліться ними з оточуючими. Ми впевнені, що ви живете в унікальних сім'ях і наступна «Сімейна творча майстерня» буде присвячена саме вашій родині».

Особливу вдячність учасники заходу адресували ЗСУ за можливість жити, творити, навчатися, займатися улюбленими справами і надалі розвивати педагогічне партнерство.

XXXVIII ЗЛІТ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ РОДИНИ ШКІЛ ім. Ю.СЛОВАЦЬКОГО

Делегація Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка у складі ректора, професора Афанасія Ломаковича, студентського дуету Інни Воронко та Марії Боднар і їхнього керівника-наставника Оксани Дедю брала участь у XXXVIII Зльоті Європейської Родини Шкіл, об'єднаних іменем Юліуша Словацького, що проходив у польському Вроцлаві.

Організатори зустрічі вітали представників із 16 освітніх закладів

Польщі, України та Чехії. Метою таких щорічних зустрічей у різних містах є культивування пам'яті про поета і його творчість через декламаторські конкурси і поглиблення знань про його життя і творчість завдяки лекціям, що стосуються проблем, порушуваних у творах Словацького.

Три дні зльоту стали можливістю інтеграції молоді і обміну досвідом між вчителями. Першого дня відбулося урочисте відкриття зльоту, на якому приймала гостей влада Вроцлава. Всіх вітала директор школи Ізабелла Козей – «мати» Родини, до якої долучився «батько», тобто Анджей Круль, з Хоржувського ліцею.

У цій частині зустрічі, крім вітальних виступів, гості прослухали лекцію доктора Добрави Лісак-Гєбалі на тему сучасного прочитання творчості Юліуша Словацького та виступ учнівського Камерного хору «Angelus».

Пізніше голоси забрала молодь, презентуючи свої рідні школи і міста. Під час представлення нашої Альма-матер Ірина та Марія виконали вірші

«Мати до сина» і «Маргаритки», та надзвичайно бурхливими оплесками сприймалися у їхньому виконанні пісні «Із сиром пироги», «Україна – це ми», «Ми живемо, щоб бути щасливими», «Якби я мала крила орлині».

Наступного дня відбулися конкурсні змагання, тобто конкурс знань про патрона і декламаторський конкурс і конкурс співаної поезії

Юліуша Словацького, де наші дівчата здобули заслужену нагороду з твором «Як то колись, стою я на руїнах».

Господарі Зльоту також підготували зустріч з Марком Краєвським – випускником своєї школи, письменником, класичним філологом, спеціалістом сфери латинського мовознавства, доктором гуманістичних наук, а перш за все – відомим автором детективів.

Особливо запам'яталися учасникам Зльоту відвідини музею Оссолінеум – однієї з найважливіших і найдовше діючих установ культури в Польщі. Заклав її в році 1817 (за згодою імператора Францішка І) бібліофіл і колекціонер Юзеф Максиміліан, граф Оссолінський. Увечері молодь мала нагоду потанцювати.

Останній день перебування у Вроцлаві відзначений урочистим закінченням Зльоту, романтичною прогулянкою до Музею Пана Фадея, де використовується найсучасніша мультимедійна техніка, зокрема технології Oculus: завдяки спеціальним окулярам можна зазнати віртуальної подорожі в просторі. З музею учасники вийшли трохи приголомшеними величезною кількістю яскравих вражень.

XXXVIII Зліт Європейської Родини Шкіл ім.Ю.Словацького вже знайшов своє гідне місце на сторінках історії. Та ще живе пам'ять про прекрасну атмосферу і позитивних людей під уважним поглядом Юліуша Словацького, який об'єднав усіх своєю «фатальною силою».

ВСЛУХАЄМОСЬ У МУЗИКУ ІСТОРІЇ

Оригінально відзначити День Музики вирішили студенти Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка. Майбутні учителі музичного мистецтва 11-Мк (груповий керівник Оксана Дедю), 21-Мк, Ік (груповий керівник Валентина Мацкова), 41-Мк (груповий керівник Світлана Федюра) груп, до яких приєдналися їхні колеги – другокурсники спеціальності «Технологічна освіта» зі своїм груповим керівником Віталієм Романюком, відвідали Дубенський замок, що в Рівненській області.

Ця давня споруда вразила юних відвідувачів своєю цікавою історією. Визначна пам'ятка історії, культури та архітектури України виникла як фортеця волинян у Х ст. Протягом Х—XIII ст. замок існував як дитинець літописного Дубна. Зруйнований монголами в 1240–1241 рр. Приблизно в кінці XIV — початку XV ст. князь Федір Острозький спорудив дерев'яно-земляне укріплення, яке, звичайно, мало дещо інший вигляд, аніж тепер. Ця споруда була оточена земляними валами, огорожена дерев'яним частоколом по периметру і тісно забудована всередині житловими та господарськими приміщеннями.

Проте обмежена площа замку, недостатня міцність дерев'яних стін і укріплень, досить часті пожежі і, найголовніше, нижче розташування стосовно прилеглої ділянки міста, змусило князя Костянтина Острозького почати будову нової, рельєфно вищої, кам'яної фортеці. 1492 рік офіційно вважається датою спорудження Дубенського замку.

Протягом свого існування замок неодноразово перебудовувався й укріплювався. На початку XVII ст. каштелян краківський князь Януш Острозький реставрував замок у стилі пізнього ренесансу. Тоді ж було добудовано два бастіони зі сторожовими вежами. Між старим городищем і новим замком пролягав глибокий рів, який при потребі легко заповнювався водами Ікви. Другий, ширший і важливіший для оборони, рів був виритий з протилежного боку замку. Його східний схил утворювався фасадами бастіонів і куртиною, яка їх з'єднувала, а висока прямовисна стіна з боку міста була складена з «дикого» каміння. Цей рів також наповнювався водою. У бастіонах містились каземати, з'єднані з околицями. Вони були такими просторими, що туди можна було заїхати каретою і розвернутися.

Під замком були прокладені широкі кам'яні підземні ходи-тайники, куди під час ворожих нападів ховалися місцеві жителі зі своїм майном. Тут зберігалися запаси провізії для оборонців під час облоги. Імовірно, що на території замку деякий час існувала своя замкова церква.

У XVI ст. замок мав на озброєнні 73 гармати. Арсенал постійно поповнювався за рахунок власної ливарної майстерні. За всю історію свого існування замок наче був свідком розвитку вогнепальної зброї: від мушкетів, кремінних рушниць, фальконетів, гаківниць, стародавніх гармат аж до сучасних гвинтівок, автоматів, кулеметів, пістолетів тощо.

Замок, як родовий маєток князів Острозьких, переходив через шлюби від однієї князівської династії до іншої, а загалом він був приватною власністю князів Острозьких, Заславських, Сангушків, Любомирських. І лише наприкінці XIX ст. замок був проданий військовому відомству, і відтоді тут почергово розташовувалися армійські частини: російського царя Миколи II, австрійського цісаря, армії УНР, поляків, червоноармійців, гітлерівців, радянських військ.

На території замку розташовані два палаці: з південного боку — палац князів Острозьких, а навпро-

ти нього, з північного боку — палац князів Любомирських. Ім'я архітектора палацу князів Острозьких невідоме. Праворуч від входу в палац, над першим поверхом, зберігся невеличкий фрагмент середньовічного орнаменту, на основі якого, по периметру, співробітники Дубенського заповідника відтворили те, що сотні років прикрашало цю пам'ятку історії, культури, архітектури. У палаці свого часу зберігалися цінні архіви князів Острозьких, Заславських, Любомирських, Сангушків й навіть Конєцпольських. Деякий період тодішні володарі замку зберігали тут золото, діаманти, зброю, харчі, посуд, обладунки.

Нині більша частина замку перебуває у доброму стані, продовжується його реставрація. Територія замку чиста і доглянута. У замку діє музей, організовуються

різноманітні виставки. І, звичайно, часто бувають екскурсії.

Тож по-різному сприймалося гостями відвідання каземату, кімнати тортур та річки. Юні музиканти ділилися враженнями і «перекладали» їх на музику, тобто історія мотивувала до розповідей про те, якою музикою вони могли б супроводжувати перебування в цих історичних місцях.

Не обійшлося цього разу і без приємних сюрпризів. Відомий рівненський блогер брав інтерв'ю в нашої Олександри Мазепи. А спілкуванню з екскурсоводом надала перевагу Соломія Литвин. Ця подорож залишила в пам'яті наших студентів цікаві розповіді та яскраві емоції, що поєднали історію з музикою.

Сторінку підготувала Ліна ВЕРЕСЕНЬ

ПАЛОМНИК НАДІЇ ТА ЛЮБОВІ

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

У Читальному залі Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка зібралися представники наукової спільноти та студентства Академії, місцевої влади, ЗМІ, колеги та знайомі директора Фахового коледжу, кандидата філологічних наук, доцента, літературознавця і поета Романа Дубровського, щоби вшанувати світлу пам'ять про цю хорошу, високоінтелектуальну і талановиту Людину, яка так рано і раптово залишила наш світ.

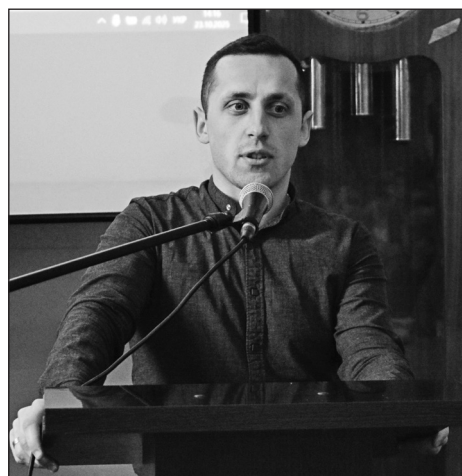
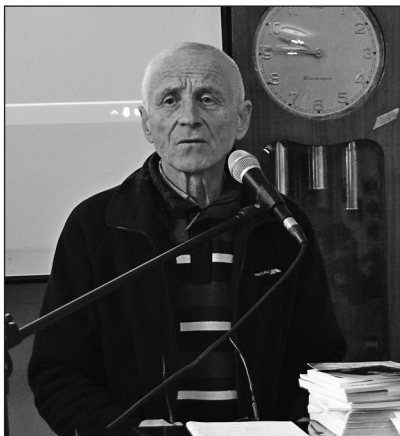

Захід підготували науковці кафедри української мови і літератури та методик їх навчання. Модератором вечора пам'яті виступив Павло Старух.

З глибоким болем і щемом присутні дивилися презентацію світлин, на яких Роман Дубровський проживав свій недовгий, але надзвичайно насичений життєвий шлях: від студента до директора Фахового коледжу; у цікавому студентському дозвіллі та в роботі над дисертаційним дослідженням; зі своїми колегами і студентами та представниками освітньої управлінських структур області тощо...

Він завжди знав, чого він прагне, тому виконував всю роботу на найвищому рівні. Навчання, наукові дослідження, викладацька та управлінська діяльність були тими щаблями, по яких він не просто піднімався, а водночас зростав як фахівець, науковець, поет і людина.

Словами щирих спогадів про Романа Дубровського поділилися його колеги, наставники, друзі по перу та по житті: Галина Райбедюк – професор кафедри української мови та літератури Ізмайльського державного гуманітарного університету, опонент під час захисту дисертації; кандидати філологічних наук, доценти Олег Васишин та Інна Волянчук; проректор з навчальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент Марія Боднара; доктори педагогічних наук, професори Валентина Бенера та Микола Курач; кандидат педагогічних наук, доцент Віталій Цісарук і кандидат сільськогосподарських наук, доцент Олена Тригуба; в.о. директора коледжу, доктор філософії Павло Яловський і секретар Марія Гаврилюк; кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов і методик їх навчання, поет і перекладач Анатолій Янков і літературний редактор газети «Замок» Академії, поетка Ніна Багнюк. Кожен з них озвучив спогади, в яких в тій чи іншій мірі виражався їх ступінь дотичності до Романа Дубровського: спільне навчання, робота, турботи, невдачі й успіхи, творчість і почуття...

Спогади доповнювали виступи юних читців – майбутніх українських філологів, які запрошували до знайомства з його дивовижним поетичним словом.

На завершення присутні мали нагоду придбати поетичні і прозові видання Романа Дубровського, як безцінну частинку його безмежної люблячої душі.

Хай душа його віднайде спокій там, де, можливо, він не менш потрібний...

ПРО БІБЛІОТЕКИ СВІТУ: ВІД НАЙДАВНІШИХ ДО СУЧАСНИХ

Ольга БОНЧИК

З нагоди Всеукраїнського дня бібліотек у Фаховому коледжі КОГПА імені Тараса Шевченка відбулася цікава та пізнавальна зустріч здобувачів груп 21-РК (груповий керівник Ірина Ліщук), 12-ФК (груповий керівник Ольга Бончик) та 11-ФК (Сергій Колісецький) та стейхолдером спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» Юлією Стрельчук.

Зі вступним словом до студентства звернулася викладач української мови і літератури Фахового коледжу Лариса Рац, яка наголосила на важливій ролі книги та бібліотеки у житті людини взагалі та студентства зокрема.

Темою обговорення став сучасний слоган «Read, Learn & Chill: твій час у бібліотеці», який символізує нове бачення бібліотеки як відкритого, дружнього та інноваційного простору. Під час зустрічі учасники говорили про те, як бібліотека може стати не лише місцем для навчання, а й для творчості, саморозвитку та спілкування. Стейхолдер Юлія Стрельчук розповіла про найдавніші та найсучасніші бібліотеки світу, які зберегли для людства знання, тексти, ідеї багатьох поколінь, а також поділилася власним досвідом роботи у бібліотечній сфері, розповіла про сучасні тенденції в інформаційній діяльності, цифровізацію бібліотек і нові підходи до популяризації читання серед молоді.

Здобувачі активно долучалися до дискусії, ділилися власними думками щодо того, якою вони бачать бібліотеку майбутнього – місцем натхнення, розвитку і відпочинку. Такі зустрічі сприяють формуванню професійних компетентностей, мотивують молодь до навчання та показують, що бібліотечна справа – це сучасно, цікаво і перспективно.

ДАРУНКИ ДЛЯ БІБЛІОТЕКИ

Ольга СТАВІНСЬКА

Бібліотека Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка поповнилася новими цінними подарунками.

Кафедра біології, екології та методик їх навчання презентувала посібник Алли Гнатюк, Жанна Ярославської та Миколи Гапоненка «Терапевтична ботаніка: Рекомендації до проведення психологічно-реабілітаційних занять в ботанічних садах». Видання розкриває концептуальні засади та практичні інструменти використання природного середовища ботанічних садів, як ресурсу психоемоційної підтримки, розуміння того, як жива природа лікує, гармонізує і підтримує людину. Особливий акцент зроблено на терапевтичні екскурсії – спеціально спроектованій формі взаємодії з природою, яка інтегрує екологічну освіту з елементами психологічної підтримки, фізичної активності та творчої взаємодії.

Книга має міждисциплінарний характер і поєднує знання з ботаніки, психології та садівництва. Посібник орієнтований на фахівців та студентів, які працюють на перетині арттерапії, реабілітації, екологічної освіти, соціальної підтримки, садово-паркового мистецтва.

За сприяння Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти в межах проєкту «Maqam», який реалізує громадська організація Svitarta у партнерстві зі Спілкою татарських громад Литви, проєкт підтримується Європейським Союзом за програмою House of Europe, нашій бібліотеці були передані 3 примірники унікальної нотної збірки «Qırım Renkleri – «Барви Криму» = Барви Криму: обробки кримськотатарської народної музики для фортепіано». Автором видання є відомий кримськотатарський композитор-мультиінструменталіст і дослідник кримськотатарського фольклору Джеміль Каріков. Ця збірка містить фортепіанні обробки фольклорних пісень та інструментальних мелодій кримських татар – корінного народу України. Твори поєднують автентичні інтонації та сучасне музичне мислення, вирізняються глибоким національним колоритом, витонченістю музичної мови, відкривають нові можливості для інтерпретації кримськотатарської музичної спадщини у навчальному та концертному процесі.

Книги стануть важливим доповненням до навчальних програм та концертної практики майбутніх музикантів. Музичний матеріал допоможе глибше пізнати багатовікову традиційну музичну культуру Криму.

Ми щиро вдячні всім партнерам за цю ініціативу та сподіваємося, що дані видання стануть джерелом натхнення для викладачів і студентів, а також сприятимуть збереженню й популяризації як унікальної кримськотатарської музичної спадщини, так і рідної природи.

ПОСВЯТА У СТУДЕНТИ-2025

Вікторія КАМІНСЬКА

У стінах Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка відбулося одне з найочікуваніших свят студентської осені — «Посвята у студенти».

Цього дня Актова зала наповнилася радістю, усмішками та щирими емоціями, адже молоде покоління вперше офіційно стало частиною великої академічної родини. Свято відкрили студентський ректор Олександр Сичов та студентський директор Анна Нагорнюк, які з гумором і теплотою привітали новачків, побажавши їм легких сесій, нових друзів та яскравих моментів студентського життя.

Урочисту частину продовжили ведучі Ірина Кутрань та Володимир Кузь, які створили теплу атмосферу справжнього свята. Зі словами вітання до першокурсників звернулися представники адміністрації, декани факультетів та студентські декани, наголошуючи, що роки навчання в академії — це не лише здобуття

знань, а й шлях особистісного розвитку, творчості й духовного зростання.

Під час художнього блоку гості мали змогу насолодитися виступами студентів: звучали пісні, поезії, гумористичні номери та пародії. Особливі оплески отримали виступи Володимира Кузя з авторською поезією «Я так боюсь у тебе закохатись» та піснею Степана Гіги «Цей сон», дуету Верки Сердючки з матір'ю (пісня «russia goodbye»), а також запальний номер «Лісапет» дівочого академічного «Лісапетного батальйону», який підкорив публіку, та пародія на пісню «Ой у вишневому саду». Стендап Ірини Кутрань та гумористична сценка Івана Стадніка і Віталія Євсєєва також викликали щирий сміх у залі.

Кульмінацією свята стало урочисте прийняття першокурсників до студентської родини. Представниця першого курсу Серафима Мороз від імені всіх новачків виголосила Клятву студента, пообіцявши сумлінно навчатися, берегти честь Академії та гідно нести звання її студента.

Завершилося дійство піснею «Старі фотографії» та щирими оплесками. Відтепер нові студенти офіційно стали частиною великої і дружньої родини КОГПА. Студентське життя в КОГПА — це більше, ніж навчання. Життя студентів Кременецької академії — це поєднання знань, креативу та активності. Тут кожен має можливість проявити себе у мистецьких, наукових, спортивних чи волонтерських ініціативах.

Творчі вечори, концерти, студентське самоврядування, квести, тематичні вечірки й численні проєкти створюють неповторну атмосферу, де народжується справжня дружба й любов до Академії та рідної землі.

Саме з таких моментів починається великий шлях — шлях молоді, що творить майбутнє.

ПАМ'ЯТІ БОГДАНА РОМАНЮКА

Цієї осені минуло десять років від того чорного дня, коли наш світ залишив неповторний майстер пензля, багаторічний викладач малювання нашої Альма-матер Богдан Романюк.

Представники науково-педагогічної та студентської спільноти Академії і Фахового коледжу, колеги-митці та небабдужі кременчани зібралися в Залі Гуго Коллонтая на вечір-реквієм, ведучим якого виступив Сергій Колісецький.

Зі щирими словами про Богдана Романюка виступили керівник мистецьких гуртів «Палітра» та «Натхнення», доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання, заслужений майстер народної творчості України Тетяна Балбус; директор Обласного літературно-меморіального музею Юліуша Словацького у Кременці Тамара Сеніна; керівник мистецького гурту «Гладущик» Володимир Стецюк, продовжувачка мистецької традиції батька, дочка художника Жанна Тріщук.

Розповіді ведучого програми Сергія Колісецького про довгий, непростий, але яскравий життєвий і творчий шлях нашого незабутнього митця доповнювали музичні номери у виконанні студента спеціальності «Музичне мистецтво» Юрія Ляського: пісні «Подаруй світло» (слова і музика С.К.А.І.), «Червона рута» (слова і музика Володимира Івасюка) та «Вечірнє сонце» (слова Ліни Костенко, музика Ольги Богомолець) наповнювали виставку живописних полотен Богдана Романюка живим звучанням. Адже наш митець любив музику, грав на баяні, писав вірші про наш Кременець, стверджуючи прописну істину, що по-справжньому талановита людина не обмежується одним талантом.

УКРАЇНА ЛЯЛКОВА

У Виставковій залі Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка відбулась яскрава подія мистецького життя Кременеччини. Тут вперше відкрилася виставка робіт місцевої лялькарки Лідії Лапки під назвою «Ми з України – вільні, незламні, непереможні!».

На виставці представлено 115 ляльок з різних областей України, які були подаровані нашій невтомній лялькарці та придбаних нею, а також майже три десятки неповторних ляльок-українок, виготовлених майстринею власноруч. Кожна з них несе свою історію, має назву чи ім'я. Окремі присвячені дочці, знайомим, колегам. Та всі вони об'єднані одним мотивом – любові до України, її славної минушини та непростого сьогодення. Хоч Лідія Лапка майже сорок років віддала роботи методом дошкільного виховання районного відділу освіти, її творчість доповнювала основну діяльність: вона захоплювалась шиттям, в'язанням, написанням поетичних і прозових творів.

Лялькарство припало до душі Лідії Лапки півтора десятиліття тому, під час відвідин Літературно-меморіального музею Олександра Неприцького-Грановського у Великих Бережцях. Тут вона побачила колекцію ляльок – і зрозуміло: вона це зможе! І змогла! Вже через кілька років, на фестивалі-конкурсі у Тернополі наша лялькарка отримала спеціальну відзнаку за сучасну інтерпретацію ляльки-мотанки під назвою «Пори року». Згодом були колективні та авторські виставки у різних місцях Тернопілля.

Цьогорічний осінній ляльковий вернісаж зібрав багато відвідувачів. На відкритті виступили колишні педагоги, колеги з рідного мистецького гурту лялькарки «Леля», представники нинішньої науково-педагогічної спільноти Академії та Фахового коледжу. Присутні слухали захоплюючі розповіді Лідії Лапки, вітали її, згадували цікаві факти з її освітянського та мистецького життя і бажали нових творів, цікавих виставок у мирній і щасливій країні.

МАЙСТЕР-КЛАС ВІД «PUSHKAR GYM»

Валентина КАЩУК

У спортивному залі Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка відбувся цікавий захід. Спортивний клуб-музей «Pushkar Gym» провів майстер-клас із армреслінгу для здобувачів Академії та Фахового коледжу.

Організатором події виступила багаторічний викладач фізичної культури, незмінний ініціатор спортивних заходів, відмінник освіти України Катерина Єрусалимець. Зустріч минула в товаристві декана, викладачів та численної кількості студентів.

З вітальним словом до присутніх звернувся декан факультету фізичного виховання,

біології та психології, кандидат педагогічних наук, доцент Микола Божик. Гідна спадкоємниця справи свого чоловіка, наша випускниця спеціальності «Дошкільне виховання» і викладач Академії, кандидат психологічних наук Світлана Пушкар із задоволенням відвідує рідну Альма-матер, особливо із такою важливою місією: разом зі спортсменами клубу «Pushkar Gym» нести цінності здоров'я, історії спорту та армреслінгу Кременеччини до студентської молоді. Тож Світлана Пушкар щиро надіється на продовження таких зустрічей, які можуть стати ще однією гарною традицією спортивної спільноти Академії та Коледжу.

Присутні згадали добрими словами нашого золотого рукоборця Андрія Пушкаря, котрий у 2000 році обрав спеціальність «Фізичне виховання» нашого ЗВО.

Тренери та спортсмени, котрі навчали техніки армреслінгу та демонстрували спаринг-поєдинки присутнім, – студенти спеціальності «Фізичного виховання» КОГПА Антон Максимчук і

Дем'ян Фурсевич. В цьому контексті спортивний клуб має тісну співпрацю і наступність у розвитку професійної майстерності та підготовки фахівців «Фізичної культури».

ЇХНЄ ЗАВДАННЯ – ШВИДКІСТЬ!

Вікторія РОЗМІРЧУК

Згідно плану спортивно-масових заходів циклової комісії фізичного виховання був проведений традиційний осінній легкоатлетичний крос серед здобувачів фахової передвищої освіти Фахового коледжу КОГПА імені Тараса Шевченка.

Випробувати свої сили зібралося більше 60 спортсменів-легкоатлетів, серед яких було визначено найкращих бігунів.

Змагання відбувалися по двох дистанціях: юнаки – 1000 метрів, дівчата – 500 метрів. В особисто-командній першості між собою змагалися здобувачі спеціальності «Фізичне виховання» та інших спеціальностей.

Серед юнаків призерами стали такі спортсмени: третє місце – Владислав Якимович з 11-Фк групи, друге місце – його одногруппник Микита Стех, перше місце – Владислав Фаб'янчук з 12-Фк групи. Серед дівчат святкували перемогу спортсменки 11-Фк групи спеціальності «Фізичне виховання»: третє місце – Оксана Миснік, друге місце – Даша Медведь, перше місце – Юлія Євдокімова.

Призерами інших спеціальностей серед юнаків стали: третє місце – Дмитро Обаран-

чук (21-ТОк), друге місце – Андрій Голуб (31-ТОк) перше місце – Максим Прос (21-ТОк). Визначилися переможці серед дівчат: третє місце – Олександра Похилінська та Інна Климчук (31-ТОк), друге місце – Яна Ткачук (11-ТОк), перше місце – Ірина Польова (21-Пк). Усі призери були нагороджені грамотами та медалями.

Головний суддя змагань – Василь Коханець, секретар змагань – Вікторія Розмірчук, суддя на дистанції – Юрій Яворський. Організація та проведення змагань покладалися на викладачів циклової комісії фізичного виховання Фахового коледжу.

НЕБЕЗПЕЧНІ ЗНАХІДКИ: АЛГОРИТМ ДІЙ

Валентина МАЦКОВА

У зв'язку з військовою агресією з боку російської федерації на території України в інформаційних ресурсах дедалі більше з'являються повідомлення про виявлення небезпечних предметів. Зокрема, йдеться про виявлення протипіхотних мін, заборонених міжнародним гуманітарним правом, які нагадують «метеликів», а також про можливість знайти мобільний телефон, дитячу іграшку чи іншу цінну річ, яка може бути замінована. Такі знахідки можуть не лише спричинити шкоду здоров'ю людини, а й забрати її життя. У зв'язку з цим поліцейські та рятувальники закликають громадян бути пильними та обережними, а також пояснювати дітям необхідність не чіпати підозрілих предметів.

Необхідно пам'ятати: якщо ви випадково виявили вибухонебезпечний предмет, до нього не можна навіть торкатися – це дуже небезпечно. Уникайте будь-яких дій зі знахідками або підозрілими предметами, які можуть виявитися вибуховими пристроями, – це може призвести до їх вибуху, численних жертв і руйнувань.

Треба негайно повідомити оперативні служби, надавши інформацію про характерні ознаки предмета (місце його розташування, дату і час виявлення та особу, яка його виявила) за телефонами: 102 – у разі виявлення підозрілого об'єкта; 101 – у разі виявлення боєприпасів або вибухонебезпечних речей; обов'язково дочекатися представників правоохоронних органів або ДСНС України, перебуваючи якнайдалі від місця виявлення предмета або за будь-яким захисним укриттям, не допускати до небезпечної зони інших людей; у разі загрози виникнення вибуху негайно лягти на землю у найближче заглиблене місце (канави, ями тощо) ногами до епіцентру вибуху, обличчям вниз та прикрити голову якимиись речами або руками, при цьому долонями щільно закриваючи вуха та відкривши рот для урівноваження тиску.

У разі виявлення підозрілого предмету не намагатися заглянути до середини підозрілого пакета, коробки чи будь-якого іншого предмета, не варто бити його ногами, в жодному разі не пересувати і не розкривати виявлений предмет, попередити перехожих про можливу небезпеку, спробувати зробити все можливе, щоб люди відійшли якнайдалі від знахідки, та дочекатися прибуття правоохоронців.

Про ці та інші проблеми, які можуть виникнути при виявленні небезпечної знахідки, йшлося під час виховного заходу, організованого і проведеного студентами 31-Мк групи з їх груповим керівником Людмилою Яловською. Програму вели Соломія Біденко та Вікторія Олеся.

ПРО ДОБРОЧЕСНІСТЬ – СТУДЕНТАМ КОЛЕДЖУ

Сергій КОЛІСЕЦЬКИЙ

В останній день вересня у Читальному залі академії відбувся захід «Освіта без корупції. Академічна доброчесність». Хвилиною мовчання усі присутні вшанували пам'ять директора Фахового коледжу Романа Дубровського.

Під час заходу прозвучали виступи Ольги Цимбалюк – заступника директора Фахового коледжу з виховної роботи, голови комісії з питань етики та академічної доброчесності, яка розповіла про діяльність комісії та наголосила на обов'язковому дотриманні здобувачами фахової передвищої освіти академічної доброчесності.

Володимир Банах як уповноважена особа з питань запобігання та протидії корупції у КОГПА ім.Тараса Шевченка

розповів про діяльність структурного підрозділу, наголосив, як можна звернутися до нього та де знаходяться скриньки довіри.

Фахівець Західного міжрегіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги Тетяна Точинська наголосила на відповідальності за порушення академічної доброчесності та корупції. Участь у заході брали участь здобувачі фахової передвищої освіти та педагогічні працівники коледжу.

НАУКОВА ТА ЖИТТЄВА СКАРБНИЦЯ ПРОФЕСОРА СВІТЛАНИ ПИДИ

(Слово про наставника)

Олена ТРИГУБА, кандидат сільськогосподарських робіт, доцент

Легко, просто і почесно, а водночас складно і відповідально сказати слово про свого фахового наставника, наукового керівника і водночас про людину, яка стала для тебе взірцем людяності та толерантності, еталоном професійної довершеності та відданості обраній справі, як своєму покликанню на все життя. Саме такою для мене є Світлана Пиди – кандидат біологічних наук, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри ботаніки та зоології Тернопільського національного педагогічного університету ім.Володимира Гнатюка.

Після закінчення аспірантури при Національному ботанічному саду ім. М.М. Гришка НАН України С.Пиди захистила кандидатську дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук за спеціальністю 03.00.12 – фізіологія рослин на тему: «Алелопатичні і симбіотичні особливості люпину при різних рівнях азотного живлення», а згодом і докторську дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук на тему: «Фізіологія симбіозу систем *Bradyrhizobium* sp. (*Lupinus*) – *Lupinus* L.: алелопатичний аналіз» за спеціальністю 03.00.12 – фізіологія рослин.

Світлана Пиди є членом редакційної колегії «Наукових записок Тернопільського національного університету імені Володимира Гнатюка імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія», рецензентом редакційної колегії за напрямком «Сільськогосподарська мікробіологія» «Мікробіологічного журналу». Підготувала двох кандидатів наук за спеціальністю 03.00.12 – фізіологія рослин (Тригуба О.В., Гурська О.В., 2016 р.), двох докторів філософії (Дзендзель А. Ю., 2022 р.; Чернік І.В., 2025 р.), здійснює керівництво трьома дисертаційними роботами аспірантів денної форми навчання зі спеціальності 091

(тема «Функціонування симбіотичної системи Люпин – *Bradyrhizobium* sp. (*Lupinus*) за сумісного застосування ризобіофіту та регуляторів росту рослин») та кандидата біологічних наук Оксану Гурську (тема «Алелопатичність видів роду *Purethrum* Zinn»), а також була керівником дисертаційного дослідження працівника Кременецького ботанічного саду Івана Гуцала, який віддав своє життя, захищаючи Україну від російських агресорів (монографія Гуцало І. А. Ріст і розвиток рослин роду *Lupinus* L. у зв'язку з інтродукцією в Кременецькому Горбогір'ї / І. А. Гуцало, С. В. Пиди, О. В. Тригуба // Флористичне і ценотичне різноманіття у відновленні, охороні та збереженні рослинного світу: кол. моногр. за заг. ред. С. М. Ніколаєнка. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. – С.149-179).

За активну роботу з обдарованими школярами та підготовку призерів III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України нагороджена грамотою Міністерства освіти і науки України (2006 р.), знаком «Відмінник освіти України» (2008 р.), подяками Міністерства освіти і науки України (2009 р.) та Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді (2007 р., 2008 р., 2009 р., 2010 р., 2018 р.).

За вагомий внесок у підготовку та перепідготовку педагогічних кадрів, впровадження сучасних технологій навчання і виховання студентської молоді та пошук і підтримку творчо обдарованої учнівської молоді Світлану Василівну Пиди обрано академіком Академії наук вищої школи України (2014 р.), нагороджено грамотами управління освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації (ТОДА) та Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Науково-інноваційні здобутки професора С. В. Пиди отримали високу оцінку: подяка управління освіти і науки ТОДА (2018 р.); Почесна грамота НАН України (2018 р.); подяки обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді та управління освіти і науки ТОДА (2011 р.); грамота управління освіти і науки ТОДА (2010, 2018 рр.); грамота Тернопільського обласного комунального територіального відділення МАН України (2011 р.); подяки ТНПУ імені Володимира Гнатюка (1983, 1988, 1989, 1994, 1995, 1997, 2002, 2012, 2014 рр.); грамоти ТНПУ імені Володимира Гнатюка (2003, 2004, 2005, 2006, 2010, 2014, 2015, 2016, 2017, 2019 рр.).

Світлана Василівна Пиди вважає себе щасливою людиною, оскільки мала найкращих учителів, мала і має можливість спілкуватися та працювати разом з відомими, талановитими вченими, істинними науковцями, колегами, друзями і просто щирими та доброзичливими людьми. Життєвий і творчий шлях Світлани Василівни – взірць відданості улюбленій справі, зразок людської гідності, добропорядності, високої душевної щедрості, оптимізму, вірності служіння Україні та науці. Нині вона у розквіті творчих сил, сповнена новаторських ідей та сподівань на майбутнє.

Філософія індивідуального успіху – вислів О. Довженка: «Прекрасна людина в бою за Батьківщину, прекрасна вона в смерті за неї, але найпрекрасніша в труді...».

До ювілею Світлани Пиди колеги, друзі, рідні підготували багато дарунків і щирих слів вітань, та, безперечно, одним із найцінніших став для неї дарунок, про який розповідає Віктор Вергунов – історик природознавства, учений-аграрій в галузі сільськогосподарської меліорації та природоохоронного землеробства, організатор галузевої бібліотечної справи, доктор габілітації сільськогосподарських наук, доктор сільськогосподарських наук, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент та академік Національної академії аграрних наук України, почесний академік Національної академії педагогічних наук України, директор Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН, член Національної спілки журналістів України та Національної спілки краєзнавців України, заслужений працівник сільського господарства України:

«30 жовтня у Всеукраїнський день бібліотек, день людей, закоханих у книгу, знання, культуру та розвиток, і яких об'єднує спільна місія – берегти духовні скарби народу, плекати пам'ять і мудрість поколінь, утверджу-

вати національну ідентичність і надихати суспільство до пізнання й творення ми спільно з Тернопільським національним педагогічним університетом імені Володимира Гнатюка і його науковою бібліотекою провели презентацію біобібліографічного покажчика «Професор Пиди Світлана Василівна: біобібліографічний покажчик наукових праць за 1988–2025 роки / ННСГБ НААН; НБ ТНПУ ім. В. Гнатюка; уклад.: О. Я. Кульчицька, С. В. Нижник; за наук. ред. В. А. Вергунова, І. А. Чайки, – Тернопіль, 2025. – 252 с.; портр.»., що вийшов у серії «Відомі вчені-природознавці та освітяни України; кн. 14».

Кредо життя – слова народної мудрості: «З-поміж усіх людських чеснот найголовніше – бути людиною».

Життєвий і творчий шлях професорки Світлани Василівни Пиди (в дівочості – Фаріон) – яскравий приклад безмежної самовідданості професії, обраній за покликом серця. Про цю видатну особистість можна говорити довго, бо вона того заслуговує. І тому з впевненістю можу констатувати, що Світлані Василівні вдалося реалізувати свої найкращі риси – порядність, компетентність та, що не менш важливо, розумні й конструктивні амбіції. На сьогодні вона – авторитетний учений у галузі фізіології та біохімії рослин, знаний мікробіолог, високоповажний педагог. Вона – приклад для наслідування, особливо для молоді й зокрема тієї її частини, яка бажає знайти власне майбутнє в науково-освітньому середовищі на ниві агробіології, коли йдеться про відданість справі, відповідальність і професійну гідність.

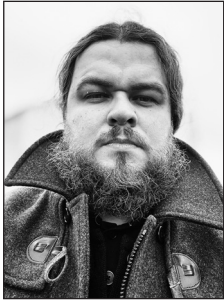
У ці непрості часи для нашої держави такі заходи стають справжніми острівцями світла, духовної сили й надії. Ми пишаємося такими особистостями, як пані Світлана, і дякуємо за те, що разом творимо величну справу щодо збереження й репрезентації наших духовних цінностей й через підготовку таких видань, яке сьогодні презентувалося широкій спільноті.

Доля Світлани Пиди – це доля тисяч українців, які шукають свій життєвий шлях, та небагатьом вдається не лише знайти його, а й зберегти відданість обраній справі. Повною мірою ця думка стосується працюючої, непересічної і талановитої особистості, педагога, науковця і організатора – Світлани Василівни Пиди.

Колеги стверджують, що справжньою гордістю Світлани Василівни є не лише її наукові та педагогічні здобутки, а й велика та міцна родина. Разом із чоловіком Петром Юрійовичем вони виховали двох чудових синів: Віктора (закінчив фармацевтичний факультет Тернопільського державного медичного університету імені І.Я.Горбачевського, нині кандидат фармацевтичних наук, доцент кафедри фармакології з клінічного фармакологією Тернопільського національного медичного університету імені імені І.Я.Горбачевського) і Василя, який закінчив історичний факультет Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка і працює приватним підприємцем, а також трьох онуків: Матвія, Софію, Ігорчика.

Світлана Пиди користується заслуженим авторитетом і повагою серед науково-педагогічних працівників та студентів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Разом із усім науковим товариством України з приємністю та вдячністю приєднуюся до численних привітань ювілярці та висловлюю побажання міцного здоров'я, творчого довголіття, оптимізму, наснаги, високих звершень і духовного збагачення на многі літа.

ПОЕТИЧНИЙ ВСЕСВІТ ЄВГЕНІЯ ПІНЧУКА

Євгеній Пінчук

Немає слова. Вже його нема.
А може, і не було цього слова...
Ось так жили собі в тумані забуття,
В ілюзії життя... Про що тут мова?..

Немає слова, бо нема життя.
Нас дурять, насміхаються над нами.
До Неба плаче і кричить Земля,
Бо стомлена одвічними панами.

А люд простий все терпить і мовчить,
Народ стражденний: все немає слова,
Хоча душа його до крові аж болить,
Та то, напевно, вже і не розмова.

І що нам ще чекати, хто-бо зна,
Чи то Господь так сильно нас карає?
Не кається народ, і це біда...
І людяність ще більш свою втрачає..

ДО ДНЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ І МОВИ.

Із чого починається життя?
Із мови, що вчимося ми любити.
Із слів простих, що мовить нам дитя.
З молитви, що ми будемо творити.

Із чого починається народ?
Із мови, що плекає він з дитинства.
Зі слів пісень, що наче той пророк,
Народжується в лоні материнства.

Цінуйте мову, нею дорожть,
Любть її, плекайте, як кохану.
Життя таке коротке, наче мить,
А мова в нім дарує нам пошану...

Знаєш, тату, осінь вже прийшла.
Журавлі збираються в дорогу.
Вже пора їм. В них таке життя,
Бо не мають батьківського дому.

Знаєш, тату, я також лечу
Кожен день у призмі протиріччя.
І завжди, коли болить, – мовчу,
Бо така натура чоловіча.

Євгеній ПІНЧУК народився на чарівному Поліссі, в смт. Лугини Житомирської області. Закінчив Лугинську середню школу із золотою медаллю. З дитинства любить читати. В школі читав твори всіх українських і зарубіжних письменників.

Після школи доля занесла його на Тернопільщину, де одружився. Має три сини. З дитинства мріяв творити словом. Але писати почав не так давно. Поступаючи в Академію, постав собі мету вдосконалювати свої знання про мову та літературу, адже це допомагає розвиватися, писати свої вірші.

Мріє навчитися гарно володіти Словом і писати не тільки вірші, але й прозові твори. Сподівається, що кожен, хто буде читати його вірші, обов'язково в глибині душі відчує співзвучність струн живого серця в один такт єдиного життя.

Євгеній з дитинства любив споглядати на зоряне небо і шукати знайомі сузір'я та зірки, вдивлятися, захоплюватися величчю неосяжного Всесвіту, який відкривався для нас у нічному Небі! Ось тому в цих літерах, які стали словами, а потім об'єдналися в рядки, частково відкривається його неосяжне Небо, його внутрішній Світ, його глибокі хвилювання та життя.

Знаєш, тату, в мене три сини,
Вже дорослі, майже самостійні.
Чимось схожі ти, і я, й вони.
Як і ти – привітні і спокійні ...

Знаєш тату, є про що мовчать:
Сивиною тихо покриваюся,
З кожним днем роки мої біжать,
Та про тебе завжди пам'ятаю .

Знаєш, тату, я такий, як ти,
Мовчазний. А може, це й на краще...
Щоб б не було, тільки ти живи,
Бо без тебе буде всім нам тяжче...

Моє місто весни проживає болючі моменти.
Між цвітінням дерев ми щоденно знаходимо страх.
І щоранку встаєш, щоб знайти у собі аргументи,
Дати поштовх життю, щоб продовжити знову цей шлях.

Моє місто цвіте, бо природа про себе ще дбає,
Але рана війни кровоточить і досі болить.
Лиш у маках кривавих земля жалобливо зітхає,
У вогнях аж до Неба і плаче вона, і горить...

І не видно кінця. Ще не випита чаша скорботи,
Ще молитва звучить із пораних душ і сердець.
А лани досягають, чекають людей, щоб змолоти...
Але де ж ті нащадки величних козацьких фортець?

Відпусти мене, прошу, за руку мене не тримай,
Бо в Любові твоїй моє серце не може молитись.
Наших зраних душ і сердець той незвіданий рай
В невідомості часу ще більше нас хоче зрізнити.

Не тримай, відпусти і вже більше, благаю, не зви,
Бо твій голос – неначе п'яного дурману приманка.
Ми зігрітись удвох і хотіли, і навіть змогли,
Там чимдалі сильніша й складніша буває мовчанка.

Кожен день, кожен крок і секунда свій має момент.
Бо життя непросте, і у ньому немає повтору,
Пролетів, наче промені сонця, кохання фрагмент
Наших зрізнених душ і сердець під покровом собору...

Осінній день доходить до кінця,
Та всіх теплом ще радує природа.
Нам осінь ще покаже місця,
Де бути нам ще випаде нагода.

Вже де-не-де збираються птахи
І сили набираються летіти
На чужину, у теплії краї.
Бо де ж їще їм зиму пережити?
А у садках танцює листопад,
Земля собі готує відпочинок,
У вихрі танцю тисяч міріад
Співають колискову на спочинок.

Скриплять дуби, готуючись до сну,
Шепочуть щось ялини між собою...
І ревно всі чекатимуть весну
У тиші сонного зимового спокою.

Крізь Всесвіти майбутнього життя
Знайди мене, щоб разом далі бути.
В коханні нашім - тільки ти і я
І нам важливо все це досягнути.

Минуле наше не вернеш назад,
Лиш пам'ять береже його дбайливо.
У сьогоднішній – знову листопад...
Без тебе в нашій домі мовчазливо...

В наступному житті мене знайди,
З тобою я побути хочу знову,
В коханні нашім – тільки я і ти.
І вічність, що покладена в основу.

Не шукай людським діям пояснень,
Бо не завжди є сенс у словах.
Ти знаходи у цих людях прекрасне
Віддзеркалення душ у очах.

Ти не слухай, що будуть казати,
Подивись, чим живуть їх серця,
Бо людина не може сховатись
Між буденних сторінок життя.

На хвилину подумай про вічність,
Про людину, що поруч стоїть.
Її образ і навіть трагічність,
Що в душі її тихо болить.

Не суди, не шукай її ваду,
Бо у кожного власний є шлях.
Усміхнись, подаруй хоч пораду,
Щоб любов затепліла в очах.

Ти ж знаєш, що чекає нас колись:
Слова, розмови, ніжність, безкінечність...
В коханні один одному клялись,
Забувши просто зовсім про безпечність.

Ти ж знаєш, що майбутнього нема:
Як не крути, ми просто паралелі,
Що поруч йдуть, немов то жартома,
Чарівних видів літні акварелі.

Та десь колись настане цей момент,
Коли ми зрозумієм – так вже треба.
І буде це найбільший аргумент:
Є ти і я, як Альфа і Омега...

Неосяжність Всесвіту вражає:
Все, що так здається нам малим,
Це насправді тільки умножає
Всю присутність Господа у нім.

У сузір'ях зоряних комети,
Появилось все із небуття.
Зорі, сонце, небо і планети
Надихають славити Творця,

Тільки в світі так непросто жити,
Бо гріхом наповнена земля.
Кожен з нас повинен всіх любити.
Господи, це ж заповідь Твоя!

Та, на жаль, не хочемо любити.
Всюди війни, голод і журба...
Ось такі ми ніби Божі діти,
Але покаяння в нас нема.

Через це страждає нині Всесвіт,
Безкінечність зоряних світил.
Господи, спаси і даруй легкість
Покаяння та життєвих сил.

У сузір'ї думок виникає мій Всесвіт:
Через безліч комет, крізь туманність планет.
Так тихенько звучить між сиренами клекіт –
Сьогоднішніх пісень незабутній кларнет.

Наче трепет небес у годину світання,
Так мій Всесвіт звучить, що співзвучний душі...
Щоб лишити в серцях почуття сповідання,
Я знаходжу слова – і вкладаю в вірші.

Вона і він. Дві цілих половинки,
Два Всесвіти зустрілися в житті.
І, будучи холодні, як сніжинки,
Раптово запалали у вогні.

Вона і він. Невже цього хотіли?!
Бо ж кожен жив своїм земним життям.
А зустріч ця? Так серце трепотіло,
Наповнене новим своїм буттям.

Вона і він. Вогонь палав до неба,
Два Всесвіти з'єдналися в одне.
І він загас, бо скільки того треба,
Чи щастя це? Ніхто вже не збагне.

У світлі сьогоднішнього й протиріч
Шукає кожен з нас свою дорогу,
Крізь призму дум ідує пліч-о-пліч.
Спіткнувшись, знов відчуті допомогу.

І новий день дає абонемент:
Відчуті радість, бачити, любити.
У вічності іще один момент,
Ти був, ти є і завжди будеш жити.

Життєвий шлях. Він досить не простий.
Тернистий путь веде тебе у Небо...
Задумайся на хвилину в час такий.
Будь вдячний Богу ти за все, що є у тебе.

Вікно, що розбите на тисячі фото,
Десь там потьмяніло від старих світлин.
Сьогодні той день, що зоветься субота,
І час, коли хочеться будь-яких змін.

Щоденно нас кличе майбутнє до себе,
Ще мить – і лишився в минулому час.
Так що ж з нами було, коли вже не треба?
І що з нами буде у призмі прикрас?

Шукаємо ми і чекаємо від долі
Життя, щоб щасливими бути завжди,
Забувши про те, що стосується болю,
І щастя від ран спопеляє сліди.

Мої слова – лише мої слова...
Щось в них таке, що ранило боєм душу.
В них радість, біль і просто все життя,
Яким живу і жити далі мушу.

У цих словах не всі знайдуть тепло,
Пишу я не для того, щоб жаліли.
І як би там, і що би не було –
Нам кожен день дарує нові цілі...

ВІТАЛІЙ ШАМАЛ: ТЕ, ЩО НАДИХАЄ...

Віталій Шамал

ОДНАКОВЕ БАЧЕННЯ

Зустріч, знайомство –
Перше побачення.
Квіти, кафе, розмова –
Однакове бачення...

Знову зустріч, цілунок у щічку –
Друге побачення.
Квіти, кафе, тримання за ручку –
Знову однакове бачення...

Далі в губи цілунок –
Третє побачення.
Та віра, що це долі дарунок,
Адже ж – однакове бачення!

Пізніше – міцні обійми,
Шалене кохання цілу ніч.
А на ранок – уже передчуття війни,
Що мчить їм навстріч.

І знову зустріч, але без цілунок –
Надцять побачення,
І все перевертається у шлунку –
Уже неоднакове бачення...

Сварки, образи, злість –
Останнє побачення.
Нерозуміння та вкінці ненависть.
А хіба було однакове бачення?

Інколи не знаєш, про що писати,
Адже усі слова уже були сказані...
Залишається хіба що мовчати
І чекати, поки прийдуть музи бажані.

21 століття надворі:
Більшість людей не читають книг,
І скоро потонемо ми у горі...
І усі забули, що таке «подвиг».

Століття пафосу та бруду,
В якому немає чесності й добра,
Та я ніколи все одно не забуду
Того шляху, який для себе обрав!

Яким пообіцяв по життю іти,
Вірити в любов та щирість.
І знати, що є ще такі світи,
Де не переможе сірість.

Де люди зранку будуть посміхатись,
Цінувати та поважати кожного,
Допомагати один одному та старатись,
Щоб не було смутку непереможного...

СМУТОК

Сьогодні я бачив сліпого старого,
Який за допомогою палиці сідав у маршрутку...
І помаленьку потім шукав свою дорогу,
А у мене в душі появилось місце для смутку...

Пізніше я помітив солдата,
Який кудись свій шлях тримав,
Але не держатиме він більше автомата,
Бо замість руки він куксу отримав...

Також собаку бездомну
Я часто помічаю у власному місті,
Немає кому її пожаліти, безвинну,
Хоча і лапи її завжди були чисті!

А нашу сучасну молодь бентежить
Тільки айфони, інстаграми та твітери.
Потрібно за новітньою модою стежити,
І немає на них розумної сфери.

Віталій Шамал народився у Кременці. Навчався у місцевій школі, у Кременецькому ліцеї імені У. Самчука на фізико-математичному профілі, на магістратурі Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка по спеціальності «Технології», в Національному університеті «Львівська політехніка», який закінчив з відзнакою та отримав ступінь магістра з будівництва.

З 2016 року почав свою активну поетичну та прозову діяльність. У 2018 році вийшла перша і поки що єдина поетична збірка поета під назвою «Те, що надихає». Крім того, побачили світ дві прозові книги: «Загадка Бони» (містика, пригоди) і «Я не вбивця» (трилер).

Поетичну творчість автора розділяє дружина Юлія та маленький синочок Тарасик. Віталій Шамал служив у Збройних Силах України, у зоні бойових дій на Запорізькому напрямку. Нині – у лавах Державної прикордонної служби України.

Все життя любить займатися спортом (улюблені види спорту – футбол та настільний теніс). З дитинства читає, любить подорожувати.

Задумайтеся, люди, будьте добріші, благаю!
Почитайте книги, допомагайте ближнім!
Від нас залежить, чи знайдемо ворота раю,
Чи закінчимо, як Іуда, у пеклі безмежнім...

Зараз у кожного в думках айпади і айфони,
Краще б займалися спортом і бігали марафони...
Зараз легко познайомитися в інтернеті,
Але, здається, щось зламалося на нашій планеті.

Я б хотів, щоб закінчились усі війни,
Щоб люди дарували один одному обійми...
Щоб завжди знаходили свій дім сироти,
І нагодовані були усі жебраки.

Я б хотів побувати знову у Криму,
Відчути його, написати ідеальну риму...
Хотів би знайти ліки від страшного раку,
Та щоб господар ніколи не залишав собаку.

Хотів би, щоб п'яниці нарешті зупинились,
Згадали про рідних і за голову схопились...
Щоб не було місця для наркоти,
А світом прокотилась би хвиля доброти!

Цей світ не дуже реальний,
Для мене наче віртуальний...
Десять існує не такий брутальний.
Він мені більш актуальний.

У ньому усі щасливі та здорові,
Ніхто не свариться до крові.
Кожен знайшов своє кохання,
Збуваються усі сподівання!

Там немає війни та хвороб,
Там схожі мільйонер і хлібороб.
Відсутній кастовий поділ.
Чесний та правильний розподіл...

Кожен ближньому допомагає,
Ніхто ніколи не знемагає...
Хтось називає це місце раєм,
Я ж просто знаю – воно десь є за небокраєм...

Може, спробувати змінити все тут?
Виробити хороший, правильний статут.
І навіть у винятки не допускати зло.
Пам'ятайте: час усіх поволі тягне на дно.

ДОБРОТА ПРОГРАЄ МАРАФОН

В наш час переважно так буває:
Ніхто нікого не захищає,
Кожен сам собі на думці,
Сваряться навіть однокумці!

Дружні цінності втрачені,
Хороші поступки не бачені...
Любов за гроші, цілунок за айфон –
Доброта програє марафон...

Ввічливість пропала без сліду,
Не поступаються місцем діду...
Гниють за міцними стінами душі,
Крик про допомогу, а люди байдужі!

Чоловіки слабкі, а жінки продажні,
Зірки тепер стали недосяжні,
Кінець не так далеко, за рогом –
Людина помилково уявила себе Богом...

ЗУСТРІЧ НЕ В ТОЙ ЧАС...

Одного весняного дня,
Коли радіє навіть на болоті жабеня,
Головний герой цієї повісті
Йшов та звертався до своєї совісті.

Хіба я неправильно поступив?
Адже чимось таки її зачепив...
Спочатку... А вкінці знову фіаско.
Так, люди – це життя, а не казка!

І спілкувались прекрасно,
І небо здавалось таким ясным...
Однаково говорили та думали,
Хоча рай, напевно, придумали.

Чи це я собі так вирішив?
Вона ж чекала інших вигравів...
Невпевнено себе повів?
Може не те щось розповів?

Вона серце заховала далеко,
Тепер його знайти зовсім не легко.

І саме в цей вирішальний момент,
Коли її воля стала наче цемент,
І появився хороший хлопець у її житті,
Але вона ж уже розчарувалась у доброті.

Якби все сталося трішки раніше,
Вони б кохали один одного щонайніжніше!
Але час, інші люди та доля невблаганні,
І хоч наші герої далеко не погані...

Вони так ніколи і не будуть разом,
Він згадуватиме її часом,
Вона плакатиме, коли сама у кімнаті.
Якби ж вони були на істину багаті...

Нехай у минулому тебе ображали,
Нехай обіцяли брехливо і зневажали,
Якщо ти знайшов кохання – цінуй його,
Людині, напевно, не потрібно більшого.

І насамкінець – вір у дива!
Адже тільки тоді уява ожива,
Коли ти відкидаєш усі нюанси
І неможливого робиш реверанси...

КОХАНА ПОРУЧ

Сьогодні у двері постукав вітер,
Цікаві історії мені розповідав...
І крізь переплетіння літер
Я твою усмішку відгадав...

Зараз ми не поруч фізично,
Оберігаю думками твій сон.
Дивлюся на це оптимістично:
Наші душі співають у унісон.

Пересилаю емоції позитивні,
Підтримую простим словом...
Усі дистанції суб'єктивні,
Все у цьому світі тимчасово!

І вкінці ми будемо разом,
А коли у двері знову постукає вітер,
То я йому скажу таку фразу:
Кохана поруч, не треба більше літер...

Друзі кажуть: відпусти,
Вона тебе не варта...
А я згадую її листи
І переводжу все на жарти.

Зірки шепочуть: забудь,
Вона сама у всьому винна.
Я ж її досі кохаю, мабуть,
І шукаю першопричину...

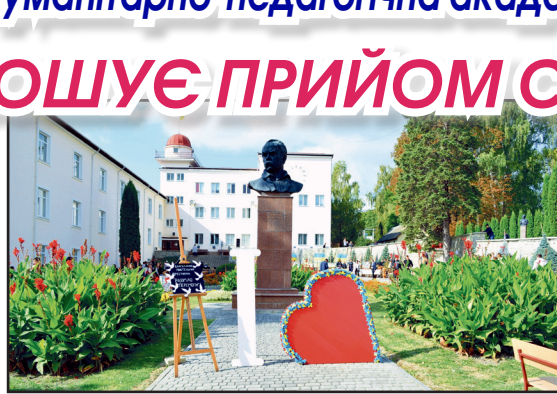
Небо плаче: живи далі,
Йй до тебе немає діла...
Я розчарувався в ідеалі.
А ви хочете, щоб душа раділа?

Ніч самотньо каже: а сенс?
Думай чи ні – вона тебе забула...
Не врятує жоден екстрасенс,
Тепер і те, що було, потонуло...

Усі репетують: та відпусти!
Вона тебе точно не варта...
Я ж тихенько шепочу: прости.
Може, повернись до тебе завтра...

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ

ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ) РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ:

Дошкільна освіта
Початкова освіта
Середня освіта (Українська мова і література)
Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)
Середня освіта (Німецька мова та зарубіжна література)
Середня освіта (Польська мова та зарубіжна література)
Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Середня освіта (Інформатика)
Середня освіта (Технології)
Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Середня освіта (Фізична культура)
Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво)
Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)
Філологія (Германські мови та літератури(переклад включно) Перша – англійська)
Соціальна робота та консультування
Психологія
Екологія

ДРУГИЙ (МАГІСТЕРСЬКИЙ) РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ:

Дошкільна освіта
Середня освіта (Українська мова і література)
Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)
Середня освіта (Німецька мова та зарубіжна література)
Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Середня освіта (Технології)

Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Середня освіта (Фізична культура)
Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)
Соціальна робота та консультування
Екологія

ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ) РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ:

Освітні, педагогічні науки

Фаховий коледж КОГПА ім. Тараса Шевченка

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ

На основі базової та повної загальної (профільної) середньої освіти:

012 Дошкільна освіта

Вихователь закладу дошкільної освіти. Інструктор з фізичного виховання в закладі дошкільної освіти / Керівник гуртка іноземної мови в закладі дошкільної освіти

013 Початкова освіта

Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти. Вчитель іноземної мови в початкових класах / Вчитель інформатики в початкових класах

014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)

Вчитель музичного мистецтва. Керівник вокальної студії / Керівник дитячого хореографічного колективу

014 Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво)

Вчитель образотворчого мистецтва. Керівник гуртка декоративно-прикладного мистецтва / Художник-оформлювач

014 Середня освіта (Фізична культура)

Вчитель фізичної культури. Інструктор оздоровчо-спортивного туризму / Фахівець із організації фізкультурного дозвілля

014 Середня освіта (Технології)

Вчитель трудового навчання та технологій. Керівник гуртка декоративно-прикладного мистецтва / Вчитель інформатики в початкових класах

025 Музичне мистецтво

Викладач мистецької школи. Артист (оркестру, хору, ансамблю)

029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Офісний службовець, архіваріус, помічник керівника малого підприємства, оператор з обробки інформації та програмного забезпечення

Телефони для довідок:

- академія
(03546) 2-35-05
(03546) 2-24-89

0679688872
0971432190

- коледж
0978358630
0988066146

47003 вул. Ліцейна, 1
м. Кременець,
Тернопільська обл.

Адреса академії:

www.kogpa.edu.ua
e-mail: vstup.kogpa@gmail.com
e-mail: kogpa_docs@ukr.net

Веб-сайт Академії

Приймальні комісії

Приймальні комісії

Приймальні комісії

Веб-сайт Коледжу

Коледжу

Коледжу

Коледжу

"Замок" - газета КОГПА ім.Тараса Шевченка
Видається українською мовою.
Свідоцтво ТР №422-22Р, 05.12.2006 р.
Індекс 96492
Засновник і видавець: трудовий колектив
КОГПА ім. Тараса Шевченка

Наш розрахунковий рахунок:
IBAN:UA 638201720314251001201039187
МФО 838012
УДК в Тернопільській області
ЗКПО 02125556

Головний редактор
Анатолій БАГНЮК
Літературний редактор,
відповідальний секретар
Ніна БАГНЮК

Художньо-технічний редактор,
дизайнер,
фотохудожник
Валентина КАЩУК

Видруковано
у друкарні "Від і до"
м.Чернівці,
вул. Заводська, 37в
Наклад 500 прим.

Наша адреса: 47003,
вул. Ліцейна, 1,
м.Кременець,
Тернопільська обл.